KIVENJUURET

Stenroth sukuseura ry:n jäsenlehti N:o 15 Torstaina 2. joulukuuta 2004 Irtonumero 8 e

http://www.stenroth.net

Johan Wilhelm Roschierin päiväkirja

Nivalan sukujuhlissa yli 400 stenrothilaista

Maarit von Bell syntyi jouluaattona

Sutelan veljekset saivat muistolaatan Hankasalmelle

Veikko Siukonen marssi tuskien kautta tähtiin

Kivenjuuret on Stenroth sukuseura ry:n jäsenlehti

Julkaisija
Stenroth Sukuseura ry

Osoite
Kivenjuuret
c/o Hannu Sariola
Helsinki
Oravatie 15
00800 Helsinki
kivenjuuret@stenroth.net
hannu.sariola@helsinki.fi
Puhelin: 050 - 517 94 58
09-19125140

Toimitus
Hannu Sariola, päätoimittaja
Timo Siukonen
Olavi von Bell
Antti Siukonen
Jaakko Pihlaja
Veikko Sariola

Taitto
Antti Hattula

Pankkiyhteys
Stenroth sukuseura ry.,
Nordea 104535-239917

Painopaikka
Yliopistopaino, Helsinki

Painos
500 kpl

Kotisivu
http://www.stenroth.net/

Osoitetietoja koskevat muutokset pyydetään ilmoittamaan postitse jäsenistösihteerille:
Liisa Kivijuuri,
Ruojantie 3
85500 Nivala
tai
email: liisa.kivijuuri@kotinet.fi

Timo Siukonen:

Kiertoa luottamustehtäviin

Sukuseuramme elää jouluna 2004 vauhdikasta aikaa, tai ainakin sellaiselta nykyinen kehitysvaihe näyttää puheenjohtajan silmin.

Takana ovat onnistuneet juhlat Nivalassa. Edessäpäin näkyy runsaasti tekemistä.

Töitä ja muutoksia on luvassa niin paljon, että mielestäni voidaan puhua kaksinkertaisesta vallankumouksesta.

Toinen koskettaa sukuseuran rakenteita ja henkilöitä, toinen sen henkistä ilmapiiriä.

Vastuunkantajien ajatukset ja tarmo on suunnattu vuoteen 2006, jolloin jälleen järjestämme sukujuhlat vuosikokouksen yhteydessä.

Emme tiedä vielä tarkasti, missä ja milloin kokoonnumme, mutta tiedämme kyllä, miksi kokoonnumme ja minä vuonna.

Juhlien teema rakennetaan uuden sukukirjan ympärille. "Intermezzo. Stenrothien välisoitto" on työn alla, ja tietoja kootaan kiihtyvällä vauhdilla. Jokainen suvun jäsen voi osallistua näihin talkoisiin ja siten vaikuttaa onnistuneen lopputuloksen aikaansaamiseksi.

Dokumentointitoimikunta pitää näpeissään kirjan painokuntoon saattamista.

Mielelläni kuvailen sukukirjan tekemisestä herännyttä innostusta vallankumouksen hengeksi. Vielä kesällä 2000 sukuseuran perustamisen aikaan sellaista ei ollut aistittavissa ymmärrettävistä syistä.

Ensimmäinen puheenjohtaja Yrjö Sariola loi kuitenkin vakaan ja määrätietoisen linjan, joka johti suunnitelmalliseen levittäytymiseen eri sukuhaaroihin ja tietoisuuden kasvattamiseen Stenrothien olemassaolosta.

Viestintätoimikunta on huolehtinut sukuaatteen levittämisestä Kivenjuuret-lehden ja internetin välityksellä. Siinä tehtävässä päätoimittaja Hannu Sariola ansaitsee kiitoksemme.

Sosiaalisten toimintojen toimikunta on tuonut meitä yhteen milloin konsertin, milloin laivaretken ja milloin sukujuhlan merkeissä. Keskinäinen tuntemus toisistamme on lisääntynyt.

Kesällä 2006 jäsenten on aika ottaa sukuseuran ohjat käsiinsä ja viedä eteenpäin aloittamaamme vallankumousta. Sellainen on demokraattista ja dynaamista toimintaa.

Ilmoitin kesäkuussa Nivalassa, etten ole enää käytettävissä 2006 hallitustehtäviin. Sikäli kuin olen muidenkin luottamushenkilöiden tuntoja oikein tulkinnut, vastuutehtäviin toivotaan ehkä enemmänkin kuin vain puheenjohtajan vaihdosta.

Ketkään muut kuin vuosikokouksen osanottajat eivät voi valita seuraavaa hallitusta. He määräävät suunnan Stenroth sukuseuran seuraavalle kehitysvaiheelle! Sääntömuutosten kautta jokaiselle neljälle sukuhaaralle on turvattu kaksi edustajaa hallituksessa.

Toivotan kaikille lehden lukijoille armorikasta joulun aikaa ja menestystä uudelle vuodelle 2005!

Hannu Sariola:

Ikäänny - älä vanhene

Täytin 50 vuotta. Jo 50 vuotta on takana, mutta monta vielä edessä.

Syntymäpäivien jälkeen luin aamun lehdestä, että suomalaisen miehen keskimääräisen elämän pituus oli ylittänyt ensimmäistä kertaa 80 vuoden virstanpylvään. Hyvä me!

Naisten keskimääräinen elinaika lähentelee jo 90 vuotta. Ero naisten ja miesten elinajassa on nähtävissä kautta maailman, eikä sen syytä varmuudella tiedetä.

Koska en kuollut synnytykseen, en tehnyt itsemurhaa sydänsurujen takia enkä kaahaillut itseäni kuoliaaksi nuorena miehenä, tulen tilastojen valossa elämään reippaasti yli 80-vuotiaaksi.

Vielä vähän aikaa sitten moinen määrä vuosia huimasi. Nyt omat vanhempani lähestyvät tuota ikää.

Pieniä kraappeja lukuun ottamatta he ovat aktiivisia ja ennen kaikkea henkisesti vireitä. Lähestymme tilannetta, jossa satavuotiaatkaan eivät ole enää harvinaisuuksia. Ihmisten keski-ikä tulee jatkamaan kasvuaan, kunnes se saavuttaa ihmislajille ominaisen biologisen maksimin, joksi arvellaan noin 120–130 elinvuotta.

Muutama ilta sitten olin hienoilla illallisilla. Aterian jälkeen seurueen vanhimman tehtävänä on kiittää isäntiä. Kiitospuheen piti HYKS:n lastenklinikan entinen esimies Niilo Hallman. Hän kertoi lääketieteen opiskelusta keskellä sotaa. Kaksi viikkoa opiskelua ja kaksi viikkoa rintamalla. Kovaa! Kehnoista resursseista ja puutteellisesta koulutuksesta huolimatta into kehittää lääketiedettä oli sodan jälkeen kova. Tietoa haettiin ulkomailta, etenkin USA:sta. "Suomalainen lääketiede kansainvälistyi 50-luvulla, vaikka emme me sodan aikana opiskelleet mitään osanneet", kertoi Niilo. Puhe oli pitkä - etiketin mukaan ylipitkä - ja polveileva, mutta sitä oli nautinto kuunnella.

Verbaalisen virtuoosin inhimillinen kurkistus puolen vuosisadan taakse. Ja mikä olikaan ikä: 87 vuotta, ja edelleen menee kovaa.

Miten säilyttää henkinen vireys Niilon ikään asti, on tuhannen euron kysymys.

Avainsanoja ovat aktiivisuus, uteliaisuus ja sosiaalisuus. Elämässä mukana olo pitää aivot kunnossa. Yksinäisyys masentaa ja tappaa.

Yksinäisen miehen elämä on keskimäärin seitsemän vuotta lyhyempi kuin parisuhteessa elävän. Myös kuntoilu kehittää, ei pelkästään kroppaa vaan myös aivoja. Niitä on hyvä hoitaa läpi elämän.

Syntymäpäiväni jälkeisenä aamuna lähdin Himalajalle. Kiipesin vaimoni Anna-Paulan kanssa Mera Peakille noin 6400 metriin.

Matka oli poikkeuksellisen pitkä ja rasittava. Välillä olimme kestokyvyn rajoilla. Kaikki sujui kuitenkin suunnitelmien mukaan ja olemme nyt yhtä unohtamatonta kokemusta rikkaampia. Kannattaako kiipeillä, jos tahtoo elää mahdollisimman pitkään? Ei tietenkään.

Tärkeintä on kuitenkin se, että kuoleman hetkellä tuntee eläneensä rikkaan ja tyydyttävän elämän – ei elämän pituus.

Ikääntymiselle emme voi mitään, mutta vanhenemista kannattaa välttää.

Sisällys

Kiertoa luottamustehtäviin 2

Ikäänny - älä vanhene 3

Nivalan sukujuhlissa yli 400 stenrothilaista 4

Palolat ja Siukoset suvun golfmestareiksi Nivalassa 5

Savolainen piirilääkäri ja hänen päiväkirjansa 9

Numeron hän: Tapio ja Ilona Murto -tietoa ja taidetta Kanadassa 12

Sutelan veljekset saivat muistolaatan Hankasalmelle 14

Jouluna syntynyt 16

Tietoja suvun lääkäreistä ja papeista 16

Per asperi ad astra- Tuskien kautta tähtiin 17

Nyt kannattaa käydä seuran nettisivuilla 19

Sukukirjan suunnitelmat edistyvät aikataulun mukaan Vuoden 2004 uutisia 21

Päätoimittaja Hannu Sariola miehen ikään 24

Ihanat illat Impilahden 26

Saran sukuhaaran Costianit 28

Nivalan sukujuhlissa yli 400 stenrothilaista

Ville Palola

Stenrothilaisten sukujuhlia vietettiin 19.-20. kesäkuuta 2004. Nilsin sukuhaara oli vuorostaan järjestelyvastuussa. Juhlille saapuikin eri puolelta Suomea yli 400 stenrothilaista. Upea juhlasali, kaunis kirkko, täysmittainen golf-kenttä ja paikkakunnan tunnettu talkoohenki antoivat loistavat puitteet juhlien järjestelyille Lisäksi saimme aurinkoiset päivät ylhäältä, rennon ja iloisen juhlamielen vierailta. Puitteet olivatkin mitä parhaimmat juhlien onnistumiselle.

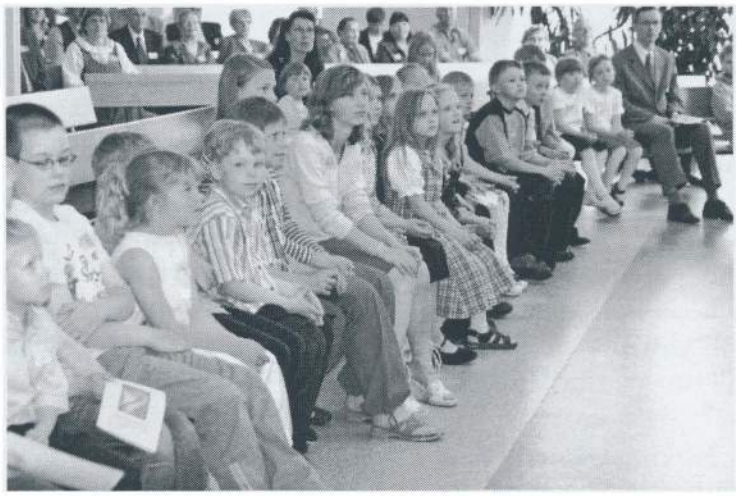

Lapset seuraamassa Emil Antonin taikuriesitystä.

Lauantainaamuna alkoi stenrothilaisia virrata juhlapaikkakunnalle. Nivalan lakeus ja latomeri tervehtivät tulijoita. Enää pelloilla ei näkynyt rintamassa heiluvia niittomiehiä, ei naisia haravamiehinä eikä takkavihtamiehiä kantamassa heiniä latoihin. Sen sijaan tuorerehun tekijät niittosilppureineen näyttivät olevan täydessä työntouhussa. Kesän ensimmäinen sato oli juuri korjausvaiheessa.

Stenroth Golf Open

Lauantain päätapahtuma alkoi jo klo 12.00 stenrothilaisten golfmestaruuskilpailuilla. Osallistujia tuli kaikista pääsukuhaaroista. Synkät sadepilvet väistyivät taivaalta ja autinko pilkahti esiin, kun mestaruuksia ryhdyttiin ratkomaan. Kovimmat mittelöt käytiin *Siukosten* ja *Paloloitten* kesken – viimemainittujen voittaessa niukasti. Kilpailut vietiin läpi humoristisin mielin ja parhaat palkittiin upeilla pokaaleilla. "Hieno kilpailu", totesivat osanottajat. Syystäkin kilpailujen johtajan *Harrin* suu oli messingillä. Svingin lyönti taisi sittenkin onnistua siltä *suurelta kivenjuurelta*!

Vierailu Kallio-museossa

Lauantaipäivänä oli muitakin tapahtumia. Käytiin sukuloimassa, tutustuttiin paikkakunnan historiaan ja nähtävyyksiin. Osa kävi tutustustumassa aikoinaan presidentti *Kyösti Kallion* omistamaan Heikkilän taloon.

Se on edelleen saman suvun omistuksessa jo neljännessä polvessa. Nivalan stenrothilaisten kantaisä *Karl Niklas* (Stenrothin Kalle) omisti Heikkilän tilaa 1860-luvulla.

Heikkilän pihamaalla meitä oli vastassa ystävällinen isäntäväki *Pirkko ja Jouko Kallio*. Tarkoituksenamme oli viivähtää vain pieni hetki pihamaalla ja kuulla muutama sana Heikkilän historiasta. "Lähetäänpäs tuonne tuvan puolelle. Siellä on mukavampi keskustella ja emäntäkin on laittanut tuvan pöyvälle vähän mehua", tokaisi isäntä. Iso tupa täyttyi uteliaista stenrothilaisista ja isäntä kertoi talon historian. Suurella mielenkiinnolla kuuntelimme lisäksi asiantuntevan ja havainnollisen esitelmän Heikkilän automatisoidusta maitotuotantotilasta, joka on tällä hetkellä Suomen suurin yksityinen maitotila.

Hetkeksi palattiin isännän kanssa muistelemaan 55 vuoden takaista tapahtumaa, jolloin tässä samaisessa tuvassa edellisen isännän *Veikko Kallion* ja sisarensa *Kerttu Saalastin* toimesta perustettu poikatorvisoittokunta "Tuplaseitsikko. Tupa toimi meidän harjoituspaikkana ja itse presidentin rouva *Kaisa Kallio* toimi vahtimestarina. Niiltä ajoilta syntyi perinne; "lauantain iltasoitto" kirkontapulista ehtookellojen jälkeen."

Kiittelimme isäntäväkea ja suuntasimme sitten Nivalan kirkon luo, missä hiljennyimme kuuntelemaan ehtookelloja merkkinä lepopäivän alkamisesta ja iltavirttä, jonka trupetisti *Janne Nietula*

soitti kirkontapulista.

Herkistynein mielin laskimme kukkavihkosen Kallioiden haudalle, mistä suuntasimme Kyösti Kallion ja *Kalervo Kallion* museoon.

Museo täyttyi uteliaista stenrothilaisista. Olihan tiedossa, että Kallioilla ja Stenrotheilla on sekä paikkakunta- että valtiollisella tasolla paljon yhteistä historiaa. Paikkakuntatasolla yhteinen historia on enemmänkin tuttua, mutta monelle on uutta se, että Kallion 40-vuotisen mittavan valtiollisen uran aikana hänen läheinen työtoverinsa oli *Otto Stenroth*. Kyösti Kallio ja Otto Stenroth istuivat vuosina 1907-1908 nuorsuomalaisten edustajina yksikamarisessa eduskunnassa. Molemmat olivat vuonna 1915 aktiivisti mukana piireissä, jotka suunnittelivat Suomen itsenäisyyttä.

Kallio muotoilikin senaattorina itsenäisyyden päätöslauselmaehdotuksen. Vuonna 1918 Otto Stenroth toimi hallituksessa Suomen ensimmäisenä ulkoministerinä.

Museosäätiön puheenjohtaja *Risto Saalasti* esitteli museon ja näin saimme hyvän kuvauksen Kyösti Kallion nelikymmenvuotisesta toiminnasta paikkakunnan ja koko kansakunnan hyväksi. Samoin kuvanveistäjä Kalervo Kallion tuotanto ja sen laajuus kiinnostivat.

Ville Palola ja Liisa Kivijuuri järjestivät hienot juhlat.

Lauantai-iltana Puustellihotellin kabinetti täyttyi ääriään myöten stenrothilaisista. Meno oli lämmintä ja iloista. Tuntui kuin kaikki sukuhaarat olisivat jo ennestään tuttuja. Oli mukavaa nähdä, ettei sukuhaaroista mikään halunnut eikä tuntenut toistaan paremmaksi, vaan se erilaisuus, joka näkyi ja yhdessä koettiin, todettiin sukumme rikkaudeksi.

Yrjö Sariola valittiin seuran ensimmäiseksi kunniajäseneksi.

Messu Nivalan kirkossa

Sunnuntain ohjelma aloitettiin messulla Nivalan kirkossa. Stenrothien suku kautta Suomen oli kutsuttu suurille sukujuhlille. Kirkko täyttyi lähes ääriään myöten. Monet eivät päässeet juhlille ja jäivät pois jonkun esteen vuoksi. Ne jotka olivat tulleet, kuulivat oman piispamme Yrjön välityksellä "Kutsujan kehoituksen": "Tulkaa, sillä kaikki on jo valmiina". Saimmekin sitten nauttia "niin maitua kuin hunajaakin". Sitä tarjottiin myös Stenrothien neljän sukuhaaran palvelijoiden välityksellä: *Kaj Wirtzenius, Krista Palola, Joel Sariola, Valde Palola, Kaija Balhasni, Leena-Kaija Elovaara, Yrjö Sariola, Paavo Pinomaa, Ilari ja Lauri Stenroth, Eija ja Markku Stenroth*. Ehtoollisaterian jakajina oli myös seurakunnan pappeja.

Sukujuhla

Päiväjuhla alkoi reippaasti nuorten trumpetistien *Joel Sariolan* ja *Janne Nietulan* esittäessä "Stenroth Entratan". Se oli säveltäjä *Juha Piston* säveltämän kappaleen kantaesitys. Suvivirsi urkujen ja trumpettien säestyksellä lämmitti sydämet

Nivalan kirkko täyttyi juhlavieraista.

lisoitto".

Päiväjuhlan loppuhuipennus oli piispamme Yrjö Sariolan "Viesti tuleville sukujuhlille 2006".

Huipentuman kehityskulku oli poikkeuksellinen teemamuutoksineen. Loppukohtauksessa hän sai mukaansa yli nelisatapäisen "kuoron (juhlayleisön)", joka antoi puheelle loppuhuipennuksen.

Monet kiitokset kaikille ohjelmansuorittajille ja kaikille juhlan järjestelyihin osallistuneille. Erityisesti kiitän teitä kaikkia stenrothilaisia, kun tulitte juhlille.

Me yhdessä teimme juhlan!

lopullisesti juhlatunnelmaan.

Tervehdyssanojen jälkeen nuoret virtuoosit, mezzosopraano *Reetta Sariola* laulu, *Virve-Riikka Palola* huilu, *Mirva-Leea Palola* viulu, *Raakel Sariola* viulu ja *Ruut Sariola* piano, osoittivat taiteellista tulkintaa klassisissa esityskappaleissaan.

Toisena kantaesityksenä saimme kuulla "Stenrothien juhlamarssin". Säveltäjä ja kapellimestari *Riku Niemi* toteutti teoksessaan instrumentaatiota, mikä teki esityksestä nautittavan – uudenlaisen kokemuksen. Esitys tapahtui uruilla ja sellolla kumppaninaan rummut, jota itse Riku soitti. Selloa soitti mm. Riihikvartetista monille tuttu *Lea Pekkala* ja pianoa pianonsoitonopettaja *Ninni Niemi*. Stenrothien kuoro lauloi johtajanaan dir.mus. *Elina Kiuru*. Soinnin-ja rytminpuhtaus sekä tulkinta ovat saaneet hyvää palautetta.

Tietysti Stenrothien saunalaulu kaikui taas kerran.

Yksi juhlan kohokohdista oli *Emil Antonin* taikatemput, joista kaikki pitivät.

Sukuseuramme puheenjohtaja *Timo Siukonen* käsitteli juhlapuheessaan sukuseuran toimintaa menneiltä vuosilta, suvun merkitystä sukuseuran toiminnassa ja mitä tulevaisuus mahdollisesti tuo tullessaan. Samalla hän ilmoitti vuonna 2006 keväällä ilmestyvän sukukirjan työnimeksi: "Intermezzo. Stenrothien vä-

Riku Niemi rumpujen ääressä

Palolat ja Siukoset
suvun golfmestareiksi Nivalassa

Harri Siukonen

Nivalan sukukokouksen yhteydessä järjestettiin lauantaina 19. kesäkuuta kilpailu suvun ensimmäisestä golfmestaruudesta.

Krista Palolan tyylinäyte Nivalan golf-viheriöllä.

Osallistujia oli naisten sarjassa kolme ja miesten sarjassa kymmenen.
Ennen kilpailua Nivalan seudun golfklubille kerääntynyt Stenrothien joukko sai kuulla, että maailman ensimmäinen golfklubi perustettiin Skotlannin Leith'iin 260 vuotta sitten, samana vuonna kun Erik Stenroth kohotettiin upseerisäätyyn, 1744.
Kun Erik ja golf oli linkitetty yhteen, kisa saattoi alkaa.
Edellisen päivän sateet olivat väistyneet ja ilmojen haltija osoitti suopeutensa sukumme suurtapahtumalle. Aurinko loisti täydeltä terältään koko viikonlopun ajan.
Golfkilpailu käytiin rehdissä hengessä, enemmän nepotismin kuin egoismin vallitessa. Kaikki pääsivät maaliin ja saivat tuloksen.
Suvun mestaruudesta pelattiin ns. pistebogeykilpailu, jossa huomioidaan kunkin pelaajan tasoitus.
Kisan kärki muodostui jännittäväksi kahden perheen mittelöksi. Kummankin sarjan mitalisijat veivät Palolat ja Siukoset.
Kiinnityksen mestaruuspokaaliin saavuttivat kisan aikana 12-vuotias Krista Palola Ylivieskasta ja 32-vuotias Henri Siukonen Helsingistä.
Lyöntipelillisesti paras oli Kristan 11-vuotias veli Jarno. Hän kiersi kentän 88 lyönnillä.
Kilpailun aikana myös suvun prominentit johtajat olivat näkyvästi liikkeellä.
Yrjö Sariola kävi katsastamassa pelaajien golfmailoja tehden niin näyttäviä harjoitussvingejä, että Paloloitten ja Siukosten joukossa alkoi hermostunut liikehdintä: ei kai "Yki" osallistu ensi vuoden kisaan ja vie voittopokaalia!
Näimme myös Ville Palolan myhäilemässä harjoitusrangella. Varmaankin ajatuksissaan liikkui: "On meitä Paloloita kisassa niin monta, notta palkintoja perheeseen takuulla ropisee".
Niin kuin sitten kävikin.
Sukuseuramme puheenjohtaja Timo Siukonen kävi Liisa Kivenjuuren kanssa jakamassa tyylikkään kiertopokaalin sekä muut runsaat palkinnot. Jokaiselle osallistujalle riitti jotakin kotiin viemistä.
Stenroth Golf Open sai myönteisen vastaanoton sekä sukuseuran hallitukselta että osanottajilta. Tapahtuma lähensi sukulaisia toisiinsa luontevalla tavalla ja edisti sukuseuran alkuperäisen tavoitteen toteutumisesta.

Ensi kesänä pelataan Kulloossa

Kesäkuussa 2005 järjestämme Stenrothin vuosittaisen golftapahtuman KULLO-GOLFissa Porvoon lähellä.
Kenttä on uusi, hyväkuntoinen ja mielenkiintoinen. Osa väylistä kulkee meren tuntumassa.
Klubitalo on erinomainen sekä ulkonäöltään, maisemaan sopivuudeltaan että ruoan ja palvelun tasoltaan.
Aikaansa seuraavat golfarit varmaan muistavat, että tämä on se Hjallis Harkimon kenttä.
Alustavien ilmoittautumisten perusteella päätämme, tuleeko tapahtumasta peräti suvun mestaruustason kilpailu vai mukava Stenroth-golfareiden tapaaminen pelin merkeissä.

Lähettäkää kommentteja sähköpostilla harri.siukonen@triofloor.fi tai soittakaa: 050 - 555 1247.

Talvehtikoon svinginne hyvin!

Tulokset:

Naiset: 1) Krista Palola 35 pistettä, 2) Paula Palola 31, 3) Maarit Siukonen 25.
Miehet: 1) Henri Siukonen 42 pistettä, 2) Jarno Palola 41, 3) Harri Siukonen 34, 4) Martti Palola 30, 5) Tony Harlin 30, 6) Uolevi Palola 27, 7) Eero Palola 23, 8) Ossi Salmenkivi 20, 9) Mikko Anttila 20, 10) Reijo Niemi 12.

Krista Palola

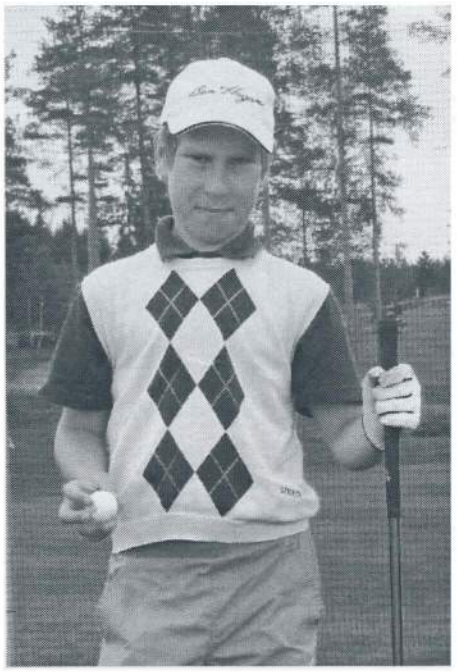

Jarno Palola

Harri julistaa golfkisan voittajat

Henrik Roschier

Savolainen piirilääkäri ja hänen päiväkirjansa

Rautalammin piirilääkäri, lääketieteen ja kirurgian tohtori Johan Wilhelm Roschier (1829–1905) piti päiväkirjaa kouluvuosista alkaen aina vanhoille päivilleen asti. Hänen päiväkirjamerkintänsä tarjoavat ainutlaatuisen kurkistusikkunan toisaalta yhden Katarinan sukuhaaran edustajan ja hänen läheistensä elämään, toisaalta 1800-luvun elämänmenoon laajemminkin – aina historiallisia tapahtumia ja merkkihenkilöitä myöten.

J. W. Roschier syntyi Anjalassa syyskuun 24. päivänä vuonna 1829. Hänen isänsä, *Katarina Stenrothin* pojanpoika *Adolf Wilhelm Roschier* (1797–1831) toimi tuolloin Anjalan varapastorina. Adolf Wilhelm nimitettiin Myrskylän sijaiskirkkoherraksi, mutta hän kuoli jo syksyllä 1831 ehtimättä astua kyseiseen virkaan. J. W. Roschier jäi perheen ainoaksi lapseksi, koska hänen Sofia-sisarensa oli kuollut syyskuussa 1828 vain vajaan parin viikon ikäisenä. Leskeksi jäänyt *Agatha Sofia* os. *Molander* (1798–1874) muutti poikansa kanssa takaisin kotipitäjäänsä Pieksämäelle, missä hänen veljensä, kapteeni *Johan Fredrik Molander* (1791–1862) isännöi Mäenpään kartanoa. Myös Adolf Wilhelm Roschier oli kotoisin Pieksämäeltä, missä hänen isänsä Wilhelm (1759–1809) oli työskennellyt nimismiehenä ja toimitusvoutina. J. W. Roschierilla oli siis jo syntyessään vankat juuret keskisessä Savossa, missä hän sittemmin teki elämäntyönsä lääkärinä.

Mäenpään kartano, J. W. Roschierin lapsuudenkoti Pieksämäellä; vasemmalla puolella on tuparakennus, oikealla päärakennus. Valokuva on otettu noin vuonna 1900.

Nuori J. W. Roschier ystävänsä, taidemaalari Ferdinand von Wrightin (1822–1906) piirtämänä. Kuvaa säilytetään Mäenpään kartanossa Pieksämäellä.

J. W. Roschier vietti lapsuutensa Mäenpään tilalla Pieksämäellä äitinsä ja enonsa hoivissa. Johan Fredrik Molander ei mennyt koskaan naimisiin, joten hän pysyi isähahmona sisarenpojalleen. J. W:n perhesuhteet varsinkin äitiin, mutta myös enoon, olivat lämpimät, joskaan voimakastahtoiseksi tiedetty kapteeni Molander ei liene aina ollut helpoin mahdollinen luonne. Lapsuutensa ja nuoruutensa aikana J. W. pääsi seuraamaan, kuinka hänen enonsa laajensi Mäenpään tilaa mm. alueostoin, perusti rautaruukin Haapakoskelle ja osallistui lisäksi aktiivisesti Pieksämäen pitäjän asioiden hoitoon. Kapteeni testamenttasi Mäenpään lopulta sisarelleen ja sisarenpojalleen, ja J. W:stä tuli Mäenpään virallinen omistaja enonsa kuoleman jälkeen.

J. W. Roschier sai ensiksi opetusta kotona, kunnes meni Kuopion yläalkeiskouluun 1840-luvun

puolivälissä. Päiväkirjamerkinnät alkavat kesäkuusta 1846, jolloin Kuopion yläalkeiskoulussa pidettiin vuositutkinnot. Tästä lähtien hän kirjoitti päiväkirjaansa jokseenkin säännöllisesti aina loppuvuoteen 1902 asti, lukuun ottamatta vuosia 1854–68, joilta merkinnät puuttuvat kokonaan. Hän käytti päiväkirjoissaan koti- ja koulukieltään ruotsia, kunnes vuonna 1889 vaihtoi kirjoituskielen suomeksi. Kirjailija **Matti Rossi** on suomentanut päiväkirjat varhaisten vuosien osalta. Alkuperäisiä päiväkirjoja säilytetään Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjallisuusarkistossa (SKS/KIA), ja lisäksi niistä on mikrokorttikopio Jyväskylän maakunta-arkistossa sijaitsevassa Stenroth sukuseura ry:n arkistossa.

Ei ole tiedossa, mistä J. W. Roschier sai kipinän elämänsä dokumentoimiseen päiväkirjan muodossa; ehkä lähipiiristä saatu esimerkki on ollut innoittajana. Toisaalta myös se seikka, että hän oli menettänyt isänsä ollessaan vasta parivuotias, on saattanut vaikuttaa J. W. Roschierin haluun säilyttää tietoa jälkipolville. Hänen päiväkirjansa onkin tyyliltään nimenomaan tietoa välittävä ja asiapainotteinen kuvaus päivien kulusta – usein myös säätilasta – eikä niinkään kirjoittajansa aivan syvimpiä tuntoja paljastava uskoutumisen kohde. Toki elämän iloja ja suruja sekä mielipiteitä asioista on päiväkirjassa kuvattu, mutta enimmäkseen ilmaisu on melko niukkaa. Esimerkkinä mainittakoon eräs ilta opiskeluajoilta Helsingissä, jolloin J. W. Roschier yhdessä ystävänsä, tunnetun kielimiehen **August Ahlqvistin** (1826–89) kanssa otti yhteen yliopiston järjestyksenvalvojien eli pedellien kanssa sillä seurauksella, että Ahlqvist määrättiin lopulta putkaan. Tapaus tunnetaan lähinnä muiden lähteiden perusteella, sillä Roschierin päiväkirjassa todetaan vain: "Ikävä tapaus Ahlqvistin kanssa." Joka tapauksessa näinkin pitkäaikaisen päiväkirjan pitäminen lienee tuona aikana ollut melko harvinaistas, tai ainakaan vastaavia tuskin on kovin runsaasti säilynyt. Siksi kyseessä on sekä kiehtova että myös korvaamattoman arvokas lähde. Päiväkirjojen pohjalta onkin tehty myös dokumenttielokuva *Ylioppilaan päiväkirja*, jonka YLE tuotti Helsingin yliopiston 350-vuotisjuhlavuonna 1990.

J. W. Roschierin päiväkirjaa lukiessa saa melko hyvän kuvan siitä, miten tärkeä oli sukulaisverkoston ja ystäväpiirin merkitys. Seurustelu ja yhteydenpito läheisiin sekä tuttaviin oli luonteva osa säätyläisen arkea, joten ohjelmaan kuului usein sekä muodollisia että vähemmän muodollisia tervehdyskäyntejä ja kutsuja. Sukulais- ja tuttavapiiri toimi kodin ohella eräänlaisena "turvaverkkona" etenkin opintojen alkuvaiheessa sekä Kuopiossa että Helsingissä, kun nuori opiskelija oli muuttanut uuteen ja outoon kaupunkiin. Lisäksi kirjeenvaihtoakin käytiin ahkerasti, eniten tietysti kotiin, mutta muuallekin. Kirjeet saattaisivatkin olla hyödyllinen lähde paikkaamaan päiväkirjojen aukkoa 1850–60-lukujen osalta, mikäli niitä on J. W:n kirjoittamina jossain säilynyt – hänen vastaanottamiaan kirjeitä puolestaan on kyllä tallessa.

Jo Kuopion kouluvuosina solmittiin pitkäaikaisia ystävyyssuhteita, joiden ylläpitäminen jatkui opiskeluaikana Helsingissä ja paljon myöhemminkin. Tämä ei rajoittunut vain ikätovereihin, vaan esimerkiksi 1840-luvulla Kuopion yläalkeiskoulun rehtorina toiminut suomalaisuusmies **Johan Vilhelm Snellman** (1806–81) kuului myöhemminkin J. W:n ja hänen opiskelijatovereidensa ystäväpiiriin. Edelleenkin on tallessa mm. Snellmanin hänelle lähettämä kutsu Johanna-vaimonsa (1828–57) hautajaisiin. Osa ystävyyssuhteista juonsi juurensa kotipitäjästä saakka. Tällaisista ystävistä ehkä tunnetuin on toimittaja ja suomalaisuusmies, ensimmäisen suomenkielisen väitöskirjan tekijä **Fredrik (Rietrikki) Polén** (1823–84). Monia, myöhemmin merkkihenkilöinä pidettyjä nimiä vilisee päiväkirjan sivuilla useinkin, mutta tuolloin toki paljon arkisemmissa yhteyksissä. Tämä tekee päiväkirjasta tietyssä mielessä entistäkin mielenkiintoisemman lähteen, koska sen avulla pääsee varsin lähelle aikalaissilmille avautunutta näkymää.

Ne liittyivät päiväkirjan perusteella usein suomen kieleen, suomalaisuusaatteen ajankohtaisiin kysymyksiin sekä kirjoihin ja kirjallisuuteen yleensä. Kirjojen kauppaaminen ja lukeminen, opiskelijakirjastojen hoitaminen sekä Suomalaisen Kirjallisuuden Seurassa toimiminen näyttävät olleen ylioppilaille hyvin tärkeitä harrastuksia. Yhtenä lukuisista maininnoista voidaan ottaa esille Kalevalan uuden laitoksen julkaiseminen joulukuussa 1849. Merkittävänä tapahtumana sitä juhlistettiin aamuyöhön asti. Alkuperältään valtaosin ruotsinkieliset säätyläisylioppilaat elivät käytännössä – ja monet aktiivisesti siihen pyrkienkin – kaksikielisessä maailmassa, mikä ilmeni mm. suomen ja savon ahkerana käyttönä Savo-karjalaisessa osakunnassa sekä tietysti muussakin kanssakäymisessä. J. W. Roschier ehti itsekin suorittaa kansanrunouden ja muun perinteen keruumatkoja mm. SKS:n toimeksiannosta.

Lukiovuosinaan ja yliopisto-opintojensa alkuvaiheessa J. W. matkusti lomanviettoon useimmiten kotiinsa Pieksämäelle, mutta myöhemmin vietti kesiä myös Helsingissä. Ylioppilaan ja säätyläisen yleissivistykseen kuului luonnollisesti tutustuminen maan eri osiin ja niissä asuviin sukulaisiin sekä muihinkin ihmisiin. Niinpä J. W. tekikin ystävineen kiertomatkoja Hämeessä, Pohjois-Savossa

ja Itä-Suomessa sekä vieraili mm. Turussa ja Viipurissa; reitti kotipitäjästä yliopistokaupunkiin puolestaan kulki useimmiten Mikkelin, Heinolan ja Porvoon kautta. Kotiseudun luontokin tuli hyvin tutuksi metsästys- ja kalastusreissuilla, jotka tuntuivatkin olleen J. W:lle hyvin mieleistä puuhaa. Esimerkiksi osallistuminen parikymppisenä ensimmäistä kertaa karhunmetsästykseen sai osakseen poikkeuksellisen pitkän ja jännittävän kuvauksen. Ollessaan Mäenpäässä J. W. tutustui ja osallistui enonsa opastuksella myös tilan tavanomaisiin töihin kuten viljelyn ja sadonkorjuun sekä tilaan kuuluvan Siilin Myllyn töiden organisointiin. Lisäksi Haapakosken rautaruukin näkeminen toiminnassa näyttää kiinnostaneen häntä kovasti.

J. W. Roschier vihittiin filosofian maisteriksi toukokuussa 1853. Tämän pohjakoulutuksen jälkeen hän aloitti täysipainoisesti varsinaiset lääketieteen opinnot valmistuen lääketieteen kandidaatiksi viisi vuotta myöhemmin. Laillistetun lääkärin aseman hän sai vihdoin vuonna 1862 suoritettuaan lääketieteen lisensiaatin tutkinnon, johon sisältyi käytännön lääkärin työtä mm. yliopiston klinikalla. Näihin aikoihin hän toimi myös apulaislääkärinä Lapinlahden sairaalassa, Lääkintöhallituksessa sekä Tarkka-ampujapataljoonassa. Aktiiviseen 1860-luvun vaihteeseen ajoittui myös opinto- ja tutustumismatkoja Keski- ja Etelä-Eurooppaan. Joulukuussa 1861 J. W. Roschier puolusti silmätautien alaan liittyvää väitöskirjaansa *Om retinitis pigmentosa*. Lääketieteen ja kirurgian tohtorin arvo hänelle myönnettiin lopulta vuonna 1863. Pysyvän viran Rautalammin piirilääkärinä hän sai lokakuussa 1862, ja tässä virassa hän pysyi eläkkeelle siirtymiseensä, vuoteen 1896 asti.

Viranhoitonsa alkuvaiheessa piirilääkäri Roschier asui tiettävästi Pieksämäellä sekä myös Varkauden seudulla, mutta viimeistään 1870-luvun vaihteessa hän muutti pysyvästi Rautalammin pitäjään ostettuaan sieltä tilan Toholahden kylästä. Sinne hän rakennutti kotipaikakseen Karjalan kartanon. Tuolloin tohtorin perheessä oli jo tapahtunut lisäystä, sillä hän avioitui Rautalammilla vuonna 1866 Karjalan naapurikartanon, Sahalan, nuoren tyttären, **Emilia Charlotta Schoultzin** (1848–1905) kanssa. Päiväkirjamerkintöjen jatkuminen pitkän tauon jälkeen tapahtui kuitenkin surullisissa merkeissä, sillä perheen kaksi vanhinta lasta kuoli viikon sisällä helmikuussa 1869. Kaikkiaan perheeseen syntyi yhdeksän lasta, mutta heistä vain neljä (kaksi tytärtä ja kaksi poikaa) eli aikuisiksi. Lääkäriperhekään ei ollut immuuni kulkutaudeille tai muille vaivoille.

Piirilääkärin työ ei ollut aivan helppoa, sillä monenlaista vastuuta riitti ja toimialue oli laaja, varsinkin kun lähin lasaretti sijaitsi Kuopiossa. Piirilääkärin vastuulle kuului terveyshallintoa, syynejä, rokotuksia, sairaiden hoitoa, synnytyksiä ja ruumiinavauksia. Alku oli epäilemättä vaikea, mutta kokemuksen karttuessa vaikeuksien kanssa on tullut paremmin toimeen. Niinpä J. W. ehti myöhemmällä iällään olla mukana myös Rautalammin pitäjän yleisten asioiden hoidossa, kuten puhelinlinjan ja rautatien suunnittelussa. Hän oli kahden tilan, Mäenpään ja Karjalan, omistaja, joten niidenkin valvominen ja hoitaminen on vienyt oman aikansa. Mahdollisesti tästä johtuen Mäenpää olikin aikoinaan tarjolla Pieksämäen Kirkonkylän kansakoulurakennukseksi ja myöhemmin vaivaistaloksi, mutta näihin tarkoituksiin tilan rakennuksia ei kuitenkaan päätetty käyttää. Sen sijaan Pieksämäen postikonttori toimi alkuaikoinaan 1870–80-luvuilla Mäenpäässä. Kansanopetusta J. W. Roschier tuli kuitenkin edistäneeksi mm. perinnöksi jättämällään nimikkorahastolla, josta avustettiin vähävaraisia koululaisia Rautalammilla.

J. W. Roschier matkusti vielä eläkeläisenäkin usein Rautalammin ja Pieksämäen välillä kartanoiden asioiden tiimoilta, mikä päiväkirjamerkintöjen perusteella verotti hänen voimiaan. Tohtorin jälkikasvu ennätti kuitenkin aikuistua hänen elinaikanaan, joten vähitellen hekin tulivat perehtyneiksi tilojen asioihin. Veljeksistä tulikin tilojen jatkajat vanhempien kuoleman jälkeen. Piirilääkäri Roschierin perintö elää edelleen sekä aineellisessa että tiedollisessa muodossa. Jälkimmäisestä yksi dokumentti on hänen laaja päiväkirjansa, jossa riittää pureskeltavaa useammaksikin lukukerraksi.

Henrik Roschier
yrhrosc@cc.jyu.fi

Kirjallisuutta

Roschier, Johan Wilhelm: Päiväkirjat 1846–53, 1869–1902 (SKS/KIA). Vuodet 1846–53 suomentanut Matti Rossi.

Roschier, Johan Wilhelm: *Om retinitis pigmentosa*. Diss., Helsingfors 1861.

Gratschoff, L.: *Finlands läkarekår jämte Finlands tandläkare*. Mariehamn 1900.

Johnsson, Gunnar: *Suomen piirilääkärit 1749–1927*. Helsinki 1928.

Lappalainen, Pekka: *Pieksämäen seudun historia*, osat I–II. Pieksämäki 1961.

Saloheimo, Veijo: *Rautalammin historia*. Pieksämäki 1959.

Waris, Heikki: *Savo-karjalaisen osakunnan historia*, osa I. Porvoo & Helsinki 1939.

Ylioppilaan päiväkirja. Dokumenttielokuva, tuottaja Mirja Karjalainen. YLE 1989–90.

Tapio ja Ilona Murto - tietoa ja taidetta Kanadassa

Nilsin sukuhaaraan kuuluvat Tapio ja Ilona Murto muuttivat 11. kesäkuuta 1963 Ottawaan Kanadaan ja ovat asuneet siellä jo kauemmin kuin Suomessa ennen sitä. He pitävät Arteca taidegalleriaa upeassa kaksikerroksisessa kivitalossa.

Tapio syntyi Tampereen kupeessa Pohjois-Pirkkalassa 18. syyskuuta 1932. Isä oli kauppaneuvos *Yrjö Arvid Murto* ja äiti *Aili Maria*, omaa sukua Stenroth. Perhe muutti 1934 Heinolaan, jossa jo asui Heinolan Naiseminaarin voimistelulaitoksen johtajana *Fanny Stenroth*.

"Hän ei koskaan mennyt naimisiin, vaan eli omaa elämäänsä kauniin luonnon keskellä idyllisessä Heinolassa ja hän sai äidistä usein vieraan", Tapio muistelee.

Kaupunkiin siirtyi myös äidin sisko *Aino Inkeri Erkinharju*. Muiden sukulaisten luokse piti matkustaa.

Tapio löysi yllätyksekseen itsensä valokuvasta Kivenjuurien sukujuhlanumerossa. *Veikko Palolan* artikkelissa oli sivulla 5 kuva *Heikki* ja *Eveliina Stenrothin* jälkeläisistä Nivalassa. "Se oli ainoa kerta, kun me tapasimme äidin veljiä *Kaarloa* ja *Niiloa*."

Tapio kävi keskikoulun ja lyseon Heinolassa. Hänellä oli kaksi veljeä ja sisko. Perheen esikoinen *Kalevi* kuoli 2000 ja kuopus *Marjukka* 1997. Nuorempi veli *Ilkka* asuu Helsingissä.

Tapio opiskeli 1954–58 Helsingin Teknillisessä Opistossa ja valmistui radioinsinööriksi. Hänet otettiin 1958 toimeen Suomen Television studio-osastolle kolmanneksi studioinsinööriksi. Tilat sijaitsivat pienessä omakotitalon studiossa Helsingin Pasilassa. Tuolloin elettiin television alkuaikoja.

Myöhemmin Tapiosta tuli TV:n ulkolähetysinsinööri. Vapaa-aikanaan hän kuului tekniikan tohtorin *Tor Stubbin* puolijohdefysiikan tutkimusryhmään Teknillisessä korkeakoulussa.

"Helsingissä tapasin valmistumiseni jälkeen *Toini Von Bellin*, joka oli silloin Suomenlinnan lastentarhan johtaja. Hänen kauttaan tutustuin myös pastori *Pauli Vaalaksen* lapsiin."

Ennen Kanadaan muuttoa syksyllä 1962 Tapio ja Ilona solmivat avioliiton. Ilona oli silloin Suomen kielen ja kirjallisuuden lehtori sekä kuvaamataiteiden opettaja. Samana syksynä Stubb kutsui Tapion Fiskarsin elektroniikkalaboratorioon tutkimusinsinööriksi.

Kanadassa Tapio työskenteli aluksi Canadian National Research Councilissa Ottawassa ja opiskeli Ottawan yliopistossa transistoriteoriaa, teknologiaa sekä tietokoneita ja niiden ohjelmointia. Vuonna 1965 hän siirtyi Northern Electric R & D Laboratoriesin palvelukseen suunnittelijaksi. Työ tähtäsi elektronisen puhelimen kehittämiseen. Hän täydensi opintojaan Bell Engineering School:ssa, Queens Universityssä

Tapio Murto

Jäsenyydet: International Electronic and Electrical Engineering Association, jossa hän on Life Member, työelämän aikana hän oli kutsuttuna jäsenenä New York Academy of Science, on jäsenenä Telephone Pioneers of America, Alumni Society of Carleton University ja Professional Institute of Public Service, Canada.

Harrastukset: Luonnontieteet, matematiikka, tietotekniikka ja ohjelmointi, musiikki, puutarha, tennis, valokuvaus ja shakki

Email: tmurto@magma.ca

Ilona Murto

Jäsenyydet: The Association of Canadian Visual Artists, Canadian Artist' Representation Ontario, Council for the Arts in Ottawa, Nepean Fine Arts Leaque ja Art Lending of Ottawa.

1970–71 korkeammassa matematiikassa sekä piiri- ja systeemianalyysissä. Vuonna 1971 hän aloitti jatko-opiskelut Carletonin yliopistossa jatko-opintolinjalla, ja 1980 hän sai Master of Engineering oppiarvon.
Vuonna 1988 hänet otettiin osastopäälliköksi Kanadan laivaston pääesikuntaan Ottawassa erityisalueenaan elektromagneettisten vaikutusten valvonta laivoissa ja maa-asemilla.
Hän sai tehtäväkseen laatia laivastolle valvontaohjelman alusten valmistusvaiheessa, operaatioissa ja alusten laitteiden lisäämisvaiheessa. Lisäksi hänen piti kouluttaa henkilökunta. Ohjelma julkaistiin käsikirjojen muodossa laivaston kaikille aluksille, ja sotalaivojen data talletettiin Oraclen tietokantaan. Hänelle kuuluivat myös insinööritoiminta laivojen tutkakuvan seurannassa ja siihen liittyvät tutkimukset.
Tapio oli myös Kanadan laivaston valtuutettuna edustajana Naton EM-vaikutusten (sähkömagneettisten vaikutusten) ja EM-RADHAZ-komiteoissa 1989–96. Tällöin hän joutui käymään NATO:n kokouksissa myös Euroopassa. Hän erosi laivaston palveluksesta 1996. Siitä lähtien hän on hoitanut vaimonsa Arteca taidegalleriaa.

Ilona on toiminut galleristina vuodesta 1970 ja järjestänyt yli sata yksityis- ja ryhmänäyttelyä. Omissa töissään Ilona käyttää aiheina mytologiaa, kansantaruja, musiikkia, metafysiikkaa, symboleja, eläimiä, kukkia, maisemia ja ihmisiä, erityisesti lapsia. Teoksia on myyty Yhdysvaltoihin, Etelä-Amerikkaan ja Eurooppaan.
Hänestä on koottu tietoarkisto Canadian National Galleriaan Ottawassa.
Kanadaan tultuaan Ilona suoritti saksan ja maantiedon opettajille tarkoitetut erikoiskurssit Carletonin Yliopistossa ja Toronton Yliopistossa, ja sai taideopettajan koulutuksen. Hän ei kuitenkaan alkanut opettajaksi, koska Kimmo-poika oli vielä pieni, vaan menestyksekkäänä taiteilijana avasi oman taidegalleriansa Artecan, jossa voi auttaa toisia taiteilijoita esittämällä heidän töitään. Ilonan galleria on toiminut vuodesta 1970 ja vuodesta 1986 se on toiminut omassa, 1893 rakennetussa kivisessä perinnetyylin koulutalossa. Ilona entisöi ja teki siitä kaksikerroksisen gallerian, jossa hän on jo pitänyt 120 taiteilijan yksityisnäyttelyitä ja useita ryhmänäyttelyitä.

Voidaan Stenrothin sukutapaamisia viettää Kanadassakin. Nilsin sukuhaaraan kuuluvat Ilona ja Tapio (oik.) Murto ovat saaneet vieraikseen poikansa Kimmon perheen, johon kuuluvat vaimo Susan (edessä vas.) sekä lapset Taija ja Tomi.

Sutelan veljekset saivat muistolaatan Hankasalmelle

Timo Siukonen

Hankasalmen asemalla juhlittiin kesäkuussa. Sotilassoittokunta kajautti marsseja. Juhlapuhujat muistelivat ja kehuivat. Tavarajunat kirskuttelivat jarruja ja vaunut kolisivat.

Satapäinen yleisö oli tullut katsomaan, kun aseman seinään kiinnitetty Sutelan veljesten muistolaatta paljastettiin.

Lauri (oik.) ja Veikko Sutela kävivät kesäkuussa Hankasalmen asemalla, jossa heidän kunniakseen paljastettiin muistolaatta.

Laatassa lukee: "Veljekset *Veikko* ja *Lauri Sutela* asuivat tässä asemarakennuksessa vuosina 1929–1938. Eversti Veikko Sutela ja kenraali Lauri Sutela ovat tehneet poikkeuksellisen mittavan elämäntyön isänmaamme itsenäisyyden turvaajina. Tämän laatan kiinnittivät 9.6.2004 Jyväskylän Lyseo, Jyväskylän Lyseon entisten oppilaiden yhdistys Jyly ry, Hankasalmen kunta, Keski-Suomen Sotilasääni, Metso Oyj, VR-yhtiöt."

Juhlan päätteeksi juotiin kahvit. Sen jälkeen oli veljesten Laurin, 85, ja Veikon, 89, aika lähteä katselemaan paikkoja.

Puolustusvoimain entinen komentaja näytti, miten hän pikkupoikana avasi toisen kerroksen ikkunan ja ampui pihalla lennelleen räkättirastaan.

"Tuossa oli halkoliiteri ja tuossa kasvoi luumupuu. Sitä ei enää ole. Tuosta mentiin tietä pitkin aidan viertä saunaan. Tuon koivun latvassa oli mustarastaan pesä ja tuon ison männyn latvaan vein linnunpöntön. Sen sisäänmenoaukko oli niin pieni, ettei siellä asunut kuin varpusia. Niiden munia me sitten kerättiin."

Juhlamenot syntyivät entisen koulukaverin, Jyväskylän lyseon oppilaan *Pekka Hintikan* aloitteesta.

Kenraaliksi kohonnut Lauri ja everstiksi edennyt Veikko eivät olleet käyneet entisillä asuinsijoillaan yli 65 vuoteen.

Teräsvaarien muisti pelasi monia yksityiskohtia myöten. Poikina he pesäpalloilivat, yleisurheilivat ja uivat. Talvella hiihdettiin.

Veikko kehui, miten Lauri ui kerran aseman rannasta Kuuhankaveden yli kirkonkylään.

Veikko ja Lauri Sutela kuuluvat Nilsin sukuhaaraan.

Veljesten isoisän, Padasjoen kirkkoherran Jakob Schroderuksen äidin Lovisa Kekonin (1816–1898) äiti Anna Kristina Stenroth (1776–1857) oli suvun kantaisän Erik Stenrothin (1688–1766) nuorimman pojan Nilsin tytär.

Veikko (vas.) ja Lauri Sutelan tunnistaa profiilinkin perusteella samaan sukuun kuuluviksi.

"Minä olen tottunut pysymään totuudessa ja sanon, että Veikko muistaa väärin", Lauri nauratti kuulijoitaan.

Eräänä koulupäivänä musta villakoira Tomi ei tullutkaan Lauria vastaan. Se oli jäänyt junan alle.

Kerran Lauri rakensi navettaan kaninkopin ja aitauksen, mutta ei saanut lupaa eläimen ottamiseen. Sen sijaan saatiin lammas ja pässi, jonka pojat opettivat puskemaan härkätaisteluleikeillään.

"Elimme onnellisen nuoruuden", kenraali totesi. Maailman pahuus selvisi hänelle vasta paljon myöhemmin.

Poikien lapsuus ja nuoruus sujuivat asemapäällikköisä-*Väinön* työpaikkojen mukana eri puolilla Keski-Suomea. Oppikoulun toista luokkaa Lauri kävi Haapamäellä, Pieksämäellä ja Jyväskylässä, jonka lyseosta hän kirjoitti ylioppilaaksi 1937.

Pojat oppivat pioneerien taidot Hankasalmen suojelukunnassa. Pioneereja heistä myös tuli sotilasurillaan.

Jouluna syntynyt Maarit

Olavi v. Bell

Joulu on syntymäpäiväjuhla. Ainakin se juhlan alkuperäinen tarkoitus. Maaritille se on aito syntymäpäivä.

Vanhemmille toivotun ja odotetun lapsen syntyminen juuri jouluna on ikimuistoinen joululahja. Sellainen se oli meidän perheessä oli vuonna1971.

Lapsista, jotka ovat syntyneet jouluna ja vielä jouluaattona, se ei olekaan kovin mieluinen asia. Koska lapsena oman syntymäpäivän vietto ja "synttärisankarina" oleminen ovat tärkitä juttuja, voi koko tilanne tuntua hyvinkin harmilliselta !

Koska aattona muutenkin saadaan lahjoja, niin jonkun paketin päällä maininta "Onnea ja hyvää syntymäpäivää", vaikuttaa aika lattealta.

Eikä riemullisten lastenkutsujen järjestäminen joulusiivouksen ja kiireen lomassa ole ollenkaan vanhempien toivelistalla.

Asiaa ei auta, vaikka kuinka mahtipontisesti yrittäisi lohduttaa, miten hienoa on syntyä jouluna, kun kaikki juhlivat sitä! Vielä isompanakin voi pahastua. Jos joskus sattuu vähän "tonttuilemaan", niin saa kuulla, että eihän tuo ole ihmekään, kun olet jouluna syntynyt !

Kuitenkin lapsia syntyy joka päivä, myös jouluaattona, eikä se ole lapsen eikä aina vanhempienkaan vallassa. Meidän nuorempi tytär *Maarit* on juuri tällainen "harvinaisuus"! Laskettu aika oli kyllä tammikuun puolella, mutta hän syntyi kuin syntyikin jouluaattona, eikä siihen ollut vastaan sanomista.

Maarit kertoo näkevänsä asiassa hyviäkin puolia. "Lapsena syntymäpäivän jännitys ja joulupukin odotus sekoittuivat ihanasti keskenään. Itse jouluaattokaan ei muodostunut niin pitkäksi, kun syntymäpäivälahjat sai jo aamulla. Ja isosisko oli kateellinen. Eivätkä syntymäpäivälahjatkaan tuntuneet juuri joululahjoilta, koska ne olivat kääritty aivan tavalliseen lahjapaperiin. "

"Isompana tuli lahjanantajia pikkuisen sääli. Heidän piti hankkia joululahjojen lisäksi vielä syntymäpäivälahjatkin!"

"Kyllähän jossakin vaiheessa vähän harmitti, kun kaikki lahjat tulivat yhdellä kertaa, toisten saadessa lahjoja vuoden varrella. Miksi heidän syntymäpäivänsä sattui kauemmaksi joulusta !"

"Lapsena joskus mietti ja ihmetteli, että mistä ihmeestä joulupukki tiesi ja muisti aina onnitella ? Mutta sellainen ihmeolentohan se joulupukki oli."

"Aikaa myöten alkoi tottua ja pitää perinteenä sitä, että juhliminen kavereiden kanssa siirrettiin johonkin muuhun ajankohtaan kuin aattoon."

"Nyt kun itse joutuu touhuamaan oman perheen joulua, niin antaa mielellään syntymäpäiväjuhlien mennä samassa joulun juhlinnassa. Omat lapset, 10 vuoden ikäinen *Jere* ja 8-vuotias *Janika*, eivät ole syntyneet lähelläkään joulua, joten heidän kohdallaan on kaikki niin kuin pitääkin", totesi Maarit lopuksi.

Maaritin ja *Arto Pietiläisen* hääjuhlatkin olivat lähellä joulua. Niitä vietettiin 31.12. 93. Heinolan vanhassa pappilassa, joka on aikoinaan rakennettu silloiselle kappalaiselle *Paul Osvald Stenrothille*, joka on Maaritin isän isoäidin veli.

Olisi mielenkiintoista selvittää, kuinka monta Stenrothien suuren suvun vielä elossa olevista jälkeläisistä on "joulun lapsi" eli jouluaattona syntynyt! He voisivat muodostaa vaikka oman joulunlasten ryhmän sukutapaamisissa. Ei hassumpi ajatus.

Oikein Hyvää Joulua kaikille syntymäajasta riippumatta !

Tietoja suvun lääkäreistä ja papeista

Jos sinulla on materiaalia (curriculumeita, elämäkertoja, kirjallisuusviitteitä, luonnehdintoja, kirjeitä, kuvia) suvun teologeista, ole ystävällinen ja välitä tietoa Yrjö Sariolalle.

Yrjö Sariola
yrjo.sariola@nic.fi
tai kirjepostissa
Vapaudenkatu 20 B 32,
40100 Jyväskylä

Kari Salmenkivi
kari.salmenkivi@kolumbus.fi
Kauppalantie 11 A,
02700 Kauniainen

Samanlaista tietoa suvun lääkärikunnasta kerää

Veikko Siukonen

Per asperi ad astra-
Tuskien kautta tähtiin

Olen Veikko Siukonen Henrikin sukuhaarasta. Opiskelen tällä hetkellä kadettina toista vuotta Maanpuolustus Korkeakoulussa, Ilmavoimien johtamisjärjestelmä linjalla. Tarkoituksena on valmistua sotatieteiden maisteriksi kesällä 2007. Kirjoitan tämän pienen kertomuksen Kivenjuuriin, koska kävin Hollannissa voittamassa itseni viime kesänä.

Nijmegen-marssi

Hollannissa järjestetään vuosittain maailman suurin marssitapahtuma, Nijmegen-marssi. Tänä vuonna osanottajia oli 47 000, joista 5000 marssi sotilassarjassa. Sotilaiden päivämarssin pituus oli 40 km, joka piti marssia neljänä peräkkäisenä päivänä, vähintään 10 kilon kantamus selässä. Kaiken kaikkiaan 160 km neljässä päivässä!
Ilmavoimien marssijoukkue, johon kuuluin, käsitti 12 henkilöä. Yksi heistä toimi joukkueen huoltajana vastaten käytännön järjestelyistä ja juomatäydennyksistä. Joukkue kulutti erilaisia nesteitä marssin aikana yhteensä noin 600 l. Joukkueemme oli harjoitellut kevään ja kesän aikana aktiivisesti. Harjoittelukilometrejä ennen Hollantiin lähtöä oli kertynyt henkilöstä riippuen 160-350 km. Itselläni kilometrejä oli kertynyt 160. Jälkeenpäin voin sanoa, että se oli (melkein) liian vähän.

Marssipäivät pitivät sisällään tietyt rutiinit. Aamulla aikainen herätys noin kolmen aikaan. Aamuvalmisteluihin kuului aamupalan lisäksi mm jalkojen teippaus, liikkeelle lähdimme viiden aikaan. 40 km marssiurakka oli jaoteltu siten että ensin kävellin kaksi tuntia, joiden jälkeen tauot (5min) tunnin välein. Päiväosuuden päätyttyä jalkojen huolto, liotus kylmässä vedessä turvotuksen vähentämiseksi ja rakkojen hoito. Marssireitit vaihtuivat päivittäin ja kulkivat pääasiassa maaseudulla sivuten pieniä, idyllisiä kyliä. Vaikka jokainen joukkueemme jäsen oli yksin omien tuskiensa kanssa marssimme maaliin joukkueena. Maaliin saapuminen, mitalien ansaitseminen ja viimeinen viiden kilometrin juhlaparaati olivat tunnerikkaita ja mieleenpainuvia tapahtumia. Tunnelma oli sanoinkuvaamaton.

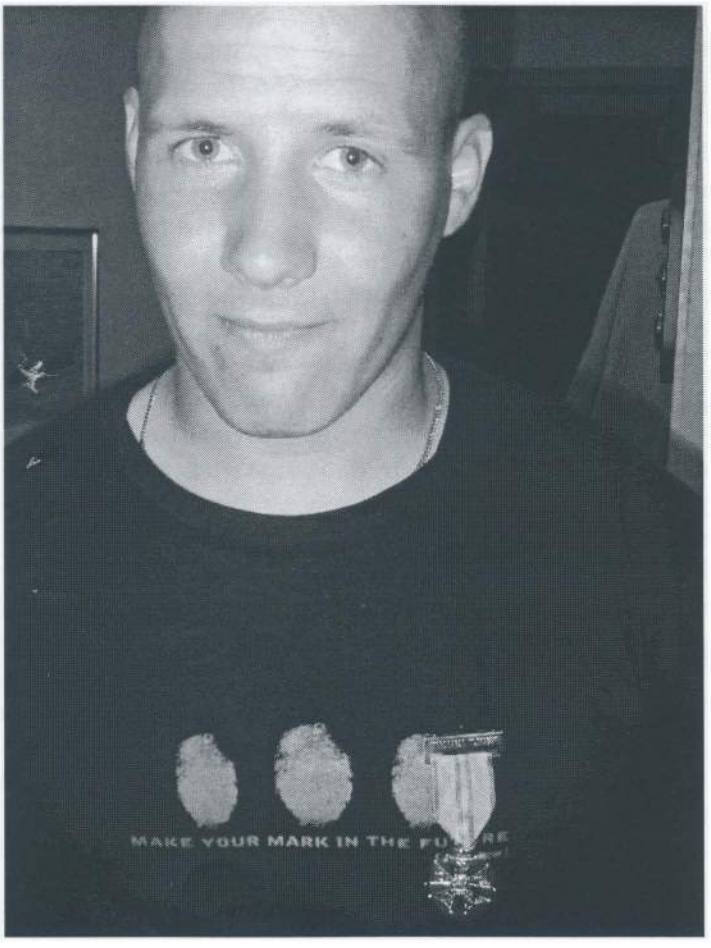

Veikko Siukosen rinnassa riippuu tuskien taipaleen mitali.

Neljä tuskan ja ilon päivää

1. marssipäivä oli varsin hätkähdyttävä kokemus. Olihan toki jo harjoitusvaiheessa kerrottu mahtavasta tunnelmasta, joka vallitsee marssitapahtuman aikana katujen varsilla. Tapahtuman todellisen laidan huomasi vasta paikan päällä. Kun marssiosastomme lähti aamuhämärässä liikkeelle sotilaallisen musiikin vauhdittamana ja ihmisten kannustamana voisi tunnelmaa kuvata juhlavaksi.
Marssi reitti kulki Gelderlandin maakunnan halki ja alkujännityksen lauettua tunnelmasta, maisemista ja kanssamarssijoista pystyi todella nauttimaan. Harjoitus ei ollut mennyt hukkaan sillä ensimmäiset 40 km täyttyivät ilman ongelmia saatikka loukkaantumisia. Suurimpana harmina tuona 1. päivänä oli koko päivän kestänyt sade joten päiväetapin päätyttyä olimme jokainen kosteat muustakin kuin hiestä.

2. päivä lähti yhtälailla hyvin käyntiin. Olihan edellisen päivän marssista jalat hieman kankeina, mutta ne vertyivät tuota pikaa. Tällä kertaa keli suosi ja marssireitin varrelle oli kerääntynyt entistä enemmän kannustajia. Tapahtuman suosiosta kertoo jotakin se, että tuon 40 km päivämarssin aikana ei ollut yhtä ainutta osuutta, jolla ei olisi ollut paikallista väestöä soittamassa musiikkia, tarjoilemassa virvokkeita tai muuten vaan iloisesti kannustamassa marssijoita. Oli siinä pohjoisen pojalla ihmettelemistä. Päiväosuuden loppuvaiheessa, kun matkaa oli jäljellä enää 5 km, alkoi oikeassa polvessani tuntua vihlovaa kipua. Hieman pelon sekaisin tuntein marssin maaliin asti sillä marssiurakka oli vasta puolessa välissä. Jalossa orastavat rakkulatkaan eivät mieltäni rauhoittaneet. Mutta maalissa helpottunut tunne sillä puoliväli oli saavutettu! Keskeyttäminen ei tullut kysymykseenkään.

3. päivä lähti käyntiin aamu kuudelta. Vuorossa oli seitsemän mäen osuus lähellä Saksan rajaa. Päivän aikana saimme kokea noiden pitkien nousujen lisäksi ennätyshelteen ja porottavan auringon paisteen. Nesteitä siis kului valtavasti ja sykkeet nousivat ajoittain korkeiksi.
Vihlominen polvessa ei ollut hävinnyt mihinkään ja rakot jaloissa alkoivat myös kypsymään. Tilannetta ei helpottanut sekään että jalkojen turpoaminen aiheutti vihlovaa kipua jalkapöydissäni. 20 km kohdalla kivut olivat niin kovat, että minun oli suljettava ulkomaailma pois mielestäni ja keskitettävä vai kävelyyn, seuraavaan askeleeseen ja eteenpäin pääsemiseen. Olimme joukkueen kesken sopineet, ettei kukaan valita kipujaan marssin aikana toisilleen ellei kyseessä ollut jotain oikeasti vakavaa. Kun yksi valittaa niin se tarttuu helposti muihin. Uskoakseni, ja jälkeenpäin vahvistuksen saaneena, muillakin oli tässä vaiheessa kipuja. Tuona päivänä opiskelin tulemaan toimeen kivun kanssa. Opiskelun ohessa saavuimme joukkueena päiväetapin maaliin, onnellisina.

4. päivä. Jos tähän mennessä oli ilmassa ollut suuren urheilujuhlan tuntua niin tänä aamuna ilma säkenöi sitä. Jokainen marssija oli tietoinen kivuistaan, mutta viimeinen marssipäivä mentäisiin loppuun asti vaikka sitten kynsillä raahautuen. Aamu lähti räväkästi käyntiin jo klo 03.00 kahden buranan avulla. Näitä "namuja" tulikin päivän aikana popsittua melkoisesti. Ensimmäiset 20 km olivat todella tuskaiset, sillä marssi tuntui jatkuvan juuri siitä mihin se oli edellisenä päivänä päättynyt. Mikä sai minut jatkamaan? Varmasti itsensä voittamisen halu ja joukkuehenki, yhdessä oli tultu tänne asti joten yhdessä mentäisiin myös loppuun asti. Kun ensimmäiset 20 km olivat menneet kuin sumussa alkoi mieli kirkastua ja usko jaksamiseen voimistui. Katujen varsilla oli väkeä kannustamassa tuhansia ja taas tuhansia. Tunnelma alkoi kasvaa tuskista huolimatta. Kun maalialue viimeisellä suoralla lähestyi oli tunnekuohu sisälläni melkoinen! Riemua, iloa ja kiitollisuutta. Kun joukkueemme marssi maaliviivan yli, sai jokainen marssija Hollannin Kuningattaren lyömän ansiomitalin rintaansa. Marssin aikana olin monesti ehtinyt miettimään ja jopa katumaan lähtöäni. Näitä ajatuksia ei enää liikkunut mielessäni.
Mitalien jaon jälkeen oli vielä vuorossa viiden kilometrin juhlaparaati. Osallistuminen ei ollut pakollista mutta joukkuehengestä kertoo jotakin se, että me kaikki 11 marssijaa "santsasimme" tuon viisi kilometriä. Jos olen kehunut marssitapahtuman tunnelmaa jollakin tavoin tähän mennessä niin se ei riitä alkuunkaan kuvaamaan sitä karnevaali meininkiä joka tuolla vallitsi. Juuri päättynyt 160 km marssiurakka oli saanut jalkani rakkoineen, tulehduksineen ja kipuineen huonoon kuntoon mutta en ole eläessäni kävellyt niin helppoja ja mukavia kilometrejä kuin tuossa juhlaparaatissa.

Uskon että löysin matkan aikana rajani ja sain ulotettua niitä

hieman kauemmaksi. Arkipäivän pienet murheet ja kivut tuntuvat entistä pienemmiltä. Vaikka olinkin itseeni maaliin tulon jälkeen tyytyväinen niin silloin ajattelin, etten toista kertaa samaan rääkkiin lähde. Nyt jälkeenpäin aika on kullannut muistot ja harkitsen vakavasti Hollantiin lähtöä ensi heinäkuussa.

Rakkulat jaloissa aiheuttivat sietämätöntä kipua.

Nyt kannattaa käydä seuran nettisivuilla

Antti Siukonen

Sukuseuran nettisivuilla on tapahtunut paljon viimeaikoina. Sivusto siirrettiin uudelle palveluntarjoajalle, mikä toi enemmän kapasiteettia ja toteutusmahdollisuuksia edullisempaan hintaan. Siirtymisen myötä sivustolle on ollut mahdollista toteuttaa muutama uusi palvelu.

Kuvagalleria
Sukuseuran kuvagalleria on palvelu, jonne voit postittaa sukukuvasi, katsella muiden postittamia kuvia tai vaikkapa käydä etsimässä tuttuja naamoja vanhoista tunnistamattomista sukukuvista. Täältä löydät mm. Nivalan sukujuhlien kuvat! (klikkaa linkki etusivulta tai Jäsenet ->galleria).

Keskustelupalsta
Uusi nettikeskustelupalsta on aikaisempaa, olemattoman käyttöasteen omannutta listaa kevyempi ja helppokäyttöisempi. Keskustelupalstalla voit ottaa osaa sukuseuraa, sukua, nettisivuja yms. koskevaan keskusteluun nopeasti ja yksinkertaisesti. (klikkaa linkki etusivulta tai Jäsenet ->keskustelupalsta).

Tiedotuslista
tiedotus@stenroth.net on sukuseuran toiminnasta kiinnostuneille suunnattu tiedotuslista. Se vastaa toiminnaltaan hallituksen tai viestintätoimikunnan listoja, mutta se on tarkoitettu kaikillle avoimeksi. Sen kautta voi tiedottaa sukuseuraan liittyvistä asioista reaaliajassa, kunhan vain tieto listasta ensin leviää ja ihmiset sille liittyvät. Käy liittämässä itsesi ensitilassa listalle ja kerro siitä lähisuvullesikin! (klikkaa linkki etusivulta tai Jäsenet ->tiedotuslista) Ja sukuseuran nettisivuthan löytyivät osoitteesta: http://www.stenroth.net/

Ystävällisin terveisin viestintätoimikunnasta

Sukukirjan suunnitelmat edistyvät aikataulun mukaan

Sukuseuran dokumentointitoimikunta järjesti 25.–26. syyskuuta 2004 Karjalatalolla Helsingissä koulutustilaisuuden sukukirjan julkaisemista varten. Suunnitelmissa on saada se painosta kesällä 2006 sukujuhlien yhteydessä. Kirjan nimeksi tulee *"Intermezzo. Stenrothien välisoitto"*.

Lauantain ohjelma keskittyi kirjan ulkoisten edellytysten turvaamiseen: puhuttiin taloudesta, yhteistyöstä kirjapainon kanssa, aikatauluista ja ulkoasusta.

Lisäksi kuultiin Genos-lehden päätoimittajan *P.T. Kuusiluoman* alustus "Millainen on hyvä sukukirja?" Hänen mielestään hyvän sukukirjan ihanteena voidaan pitää kestävää arvoteosta, joka on luotettava ja luettava vielä sadankin vuoden kuluttua. Myyntipäällikkö *Teppo Launiainen* Gummerus Kirjapaino Oy:stä kertoi, miten kirjan koko, painosmäärä, sivumäärä, materiaalit, painomenetelmät, värisyys, sidosasu, jälkikäsittely ja aineiston tuottamistapa vaikuttavat hinnan muodostumiseen. Sunnuntaina puitiin sisältöä, tietojenkeruuta ja markkinointia. Mittava operaatio muodostuu tietojen tarkistamisesta.

Pyrimme lähettämään jokaiseen talouteen tarkistettavaksi kirjaan tulevan Perhetaulun. Jokainen voi hyvissä ajoin etukäteen ennen kirjan painamista täydentää ja korjata omia tietojaan. Suunnittelun tässä vaiheessa näyttää siltä, että sukukirjasta tulee noin 900-sivuinen ja kovakantinen teos.

Lauantaina *Intermezzo*-koulutuksessa oli mukana 19 osanottajaa ja sunnuntaina 23, yhteensä 30 eri henkilöä.

Kirjan jatkotyöskentelyssä eri sukuhaaroille, "serkkusuvuille", pyritään löytämään yhteyshenkilö, joka kokoaa tiedot lähipiiristään ja lähettää ne keskitetysti sukuseuran puheenjohtajalle *Timo Siukoselle*.

Intermezzon kaksipäiväinen koulutustilaisuus veti Karjalatalolle Helsinkiin yhteensä 30 sukulaista. Eturivissä Leila Korvenkoivu, Henrik Roschier, Christina Lindell, Olli Hatakka sekä taempana vasemmalta Ville Palola (piilossa), Sirpa Hanhela, Hannu Kekoni, Jan Sundman (piilossa), Pertti Toukomaa, Olavi von Bell, Ari Siukonen ja Marjaana Anttila.

Seuraava Kivenjuuret ilmestyy 15.10.2005. Lehti kertoo yksityiskohtaisesti Intermezzo-sukukirjasta ja miten sen voi tilata etukäteen.

Lehti jaetaan suvun kaikkiin talouksiin ja sen mukana tulevat tarkistettavaksi kirjassa julkaistavat tiedot. Voit päivittää omia henkilötietojasi etukäteen sukuseuran internet-sivujen kautta osoitteessa www.stenroth.net/.

Vuoden 2004 uutisia

Syntyneitä

2.2. Ella Karoliina Kemppainen. Vanhemmat: Eeva Liisa (N) ja Risto Kemppainen.
27.2. Kaisla Talvikki Tikkanen. Vanhemmat: Liisa Yli-Ketola (N) ja Olli-Pekka Tikkanen.
16.3. Mikael Collins Shimati. Vanhemmat: Marja (S) ja Ntsakisi Shimati.
21.3. Netta Juliaana Laakkonen. Vanhemmat: Joni Laakkonen (N) ja Kati Ahola.
22.3. Leevi Nelson Marttila. Vanhemmat: Maarit Tarjanne (H) ja Antti Marttila.
25.3. Sami Ossi Räihälä. Vanhemmat: Maarit Viitala (N) ja Henri Räihälä.
26.3. Jessica Emma Julia Mehtälä. Vanhemmat: Janne Mehtälä (N) ja Meiju Lahti.
26.3. Lasse Johannes Leikola. Vanhemmat: Ossi (H) ja Kaisa-Reetta Leikola.
27.3. Manu Taneli Härkönen. Vanhemmat: Heikki (N) ja Elina Härkönen.
30.3. Jere Jussi Artturi Rankinen. Vanhemmat: Susanna (N) ja Aku Rankinen.
5.4. Verner Joose Mikael Söderström. Vanhemmat: Erik (H) ja Merja Söderström.
5.4. Niko Matti Mikael Raunela. Vanhemmat: Janika Raunela (H) ja Petri Aaltonen.
15.4. Aida Auroora Aktan. Vanhemmat: Leea af Heurlin-Aktan (K) ja Aarne Aktan.
16.4. Lauri Veikko Salomon Anneberg. Vanhemmat: Mika Anneberg (K) ja Susanna Riihimaa.
18.4. Lukas Glöer Glöersen. Vanhemmat: Jaakko (S) ja Sanna Glöersen.
9.5. Axel Erik Berglund. Vanhemmat: Robert (H) ja Sara Berglund.
18.5. Leo Sakari Kivinen. Vanhemmat: Leena (H) ja Ville Kivinen.
27.5. Eetu Henrik Kalevi Hakulinen. Vanhemmat: Heidi Kairamo (H) ja Atte Hakulinen.
29.5. Iida Isabella Pinomaa. Vanhemmat: Miika (K) ja Maiju Pinomaa.
5.6. Arttu Viljo Pinomaa. Vanhemmat: Heikki Pinomaa (K) ja Päivi Hantula-Pinomaa.
9.6. Mauno Olavi Palola. Vanhemmat: Taisto (N) ja Johanna Palola.
20.6. Emmy Alexandra Mahlberg. Vanhemmat: Niklas (S) ja Paula Mahlberg.
25.6. Siiri Elisabet Palola. Vanhemmat: Veli-Matti Palola (N) ja Heta Hintikka.
29.6. Emmi Katarina Härkönen. Vanhemmat: Pekko (N) ja Aissa Härkönen.
12.7. Ella Maria Ojala. Vanhemmat: Ilkka (N) ja Päivi Ojala.
13.7. Miika Valdemar Palola. Vanhemmat: Markus (N) ja Sanna-Kaisa Palola
17.7. Ossi Elmer Karvonen. Vanhemmat: Päivi (N) ja Ossi Karvonen.

Vihitty

15.10. Tampereella Pekka Juhani Ruusunen (H) ja Outi Kaarina Simola.

Kuolleita

15.2. Heikki Olavi Artturi Harju (S).
16.2. Jyrki Arijoutsi Stolt (K).
10.4. Kerttu Helena Niemi, os. Kauramäki (S).
5.6. Kerttu Ilona Salomäki, os. Kankimäki (S)
16.6. Brita Margaretha Moustgaard, os. Laurinius (K).
18.6. Jarl Herman Laxén (K).
25.6. Hannu Jussi Nevanperä (N).
30.6. Urho Edvard Palola (N).
30.7. Tore Ragnar Blomqvist (H).
26.9. Annaliisa Wuolijoki (K).
1.10. Tom Gustaf Kihlman (H).
4.11. Thelma Rose-Marie Söderström, os. von Bell (H)

Palkittu

Suomen Golfin edistämissäätiö on palkinnut sukuseuran ensimmäisen naisten golfmestarin *Krista Palolan*, 13, Kalajoelta 1000 euron stipendillä. Golfin lisäksi Krista harrastaa jääkiekkoilua, jalkapalloilua, hiihtoa, korkeutta ja huilunsoittoa.

Valittu

Katarinan sukuhaaraan kuuluva Mikkelin kaupunginjohtaja *Jyrki Myllyvirta*, 53, on valittu jäseneksi Euroopan komission uuteen korkean tason foorumiin, joka ohjaa ja määrittelee Euroopan korkeakouluissa tehtävää tutkimuksen kehittämistä. Foorumissa on 19 asiantuntijaa eri puolilta Eurooppaa. He edustavat yliopistoja ja tieteellisiä organi-

Jyrki Myllyvirta

saatioita. Lisäksi ryhmään kuuluu teollisuuden ja rahoittajien edustajia.
Kaupunginjohtaja Myllyvirta on mukana korkeakoulutoiminnan alueellisten vaikutusten asiantuntijana. Hän on myös EU:n alueiden komitean jäsen.

Väitöksiä

Saran sukuhaaraan kuuluva *Juha Kotilainen*, 36, väitteli 10. syyskuuta 2004 Joensuun yliopistossa yhteiskuntatieteiden tohtoriksi.
Hänen tutkimuksensa kuuluu yhteiskuntamaantieteen alaan. Kotilainen selvitti ympäristökysymysten huomioimisen mahdollisuuksia nykyistä paremmin Luoteis-Venäjän metsäteollisuudessa ja tarkasteli aihetta useissa mittakaavoissa jäsentäen paikallisten tapahtumien suhdetta alueellisesti, valtakunnallisesti ja maailmanlaajuistesti.
Kotilainen käytti tutkimuksessa paikallisen tapaustutkimuksen menetelmiä ja erilaisia empiirisiä aineistoja tilastoista ja sanomalehtiaineistoista avainhenkilöiden haastatteluihin.
Väitöskirja koostuu kuudesta artikkelista ja yhteenvedosta.
Väitöstilaisuudessa toimi vastaväittäjänä tohtori *Bjørnar Sæther* Oslon yliopistosta ja valvojana *Ari Lehtinen* Joensuun yliopistosta.
Juha Kotilainen on syntynyt 31.12.1967 Imatralla. Hänen isänsä Antero toimi pankinjohtajana ja isoisä Reino ylimetsänhoitajana. Reinon puoliso Mirjam kuuluu Stenrothien suvussa Saran sukuhaaran Costian–Lyra-linjaan.

Juha Kotilainen

Katarinan sukuhaaraan kuuluva *Riikka Lund*, 30, väitteli 7. toukokuuta 2004 Turun yliopistossa filosofian tohtoriksi. Hänen tutkimuksensa kuuluu lääketieteelliseen genetiikan alaan.
Väitöskirja on tehty Turun biotekniikan keskuksessa professori *Riitta Lahesmaan* tutkimusryhmässä, jossa selvitettiin geenien T-auttajasolujen erilaistumisen varhaista vaihetta ihmisessä ja hiiressä.
Tutkimuksessa löydettiin 77 uutta geeniä, jotka liittyvät ihmisen T-auttajasolujen varhaiseen erilaistumiseen.
Lund selvitti DNA-sirujen avulla T-auttajasolujen

Riikka Lund

erilaistumisprosessia. Erilaistumiseen johtavia tai sairauksia aiheuttavia tai pahentavia mekanismeja ei tunneta kovin hyvin. Esimerkiksi astma on nopeimmin yleistyviä sairauksia Suomessa. Merkittävällä osalla astmapotilaista taudin syy juontuu veren T-solujen poikkeavasta käyttäytymisestä. T-solujen kehittymisen ja erilaistumisen parempi ymmärrys tulee johtamaan uusien hoito- ja diagnoosimenetelmien kehittämiseen.

Vastaväittäjänä toimi professori *Kenneth Murphy* Yhdysvalloista Washington University School of Medicine'stä ja valvojana professori Riitta Lahesmaa Turun yliopistosta.

Riikka Lund on syntynyt 11. kesäkuuta 1974 Janakkalassa. Hänen äidinäitinsä *Emma Huusko*, os. *Lind* oli *Erik Stenrothin* tyttären *Katarinan Wilhelm*-pojan tyttären tyttären tytär.

Vuosikokous: Säännöt uusiksi ja Yrjö Sariola ensimmäiseksi kunniajäseneksi

Sääntömääräinen vuosikokous uudisti kesäkuussa Nivalassa sukuseuran sääntöjä. Ennen kuin uudet säännöt astuvat voimaan, patentti- ja rekisterihallituksen tulee vahvistaa muutokset.

Sääntömuutos tuo seuran luottamuselimiin lisää tasavertaisuutta eri sukuhaarojen välille.

Hallituksen jäsenten määrä supistuu yhdeksästä kahdeksaan. Jokainen neljästä sukuhaarasta saa kaksi paikkaa, joista toinen on vuosikokouksessa erovuoroinen.

Hallitukseen valittiin Katarinan haarasta *Marjaana Anttila* (uusi) ja *Pekka Pinomaa* , Henrikin haarasta *Olavi von Bell* ja *Timo Siukonen*, Saran haarasta *Sirpa Hanhela* (uusi) ja *Olli Hatakka* sekä Nilsin haarasta *Ville Palola* ja *Eija Stenroth*.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Aiemmin vuosikokous valitsi puheenjohtajiston.

Vanha hallitus jatkaa sääntöjen vahvistamiseen asti "toimitusministeriönä". Siihen kuuluvat myös *Klaus Kilpi* (Katarinan sukuhaara), *Liisa Kivijuuri* (Nilsin sukuhaara) ja *Ilkka Salmenkivi* (Henrikin sukuhaara).

Vuosikokouksen avauspuheessaan puheenjohtaja *Timo Siukonen* ilmoitti, että hän ei ole enää seuraavassa vuosikokouksessa käytettävissä hallitustehtäviin ja kehotti seuran jäseniä hyvissä ajoin etsimään uusia henkilöitä luottamustoimiin.

Vuosikokous vahvisti jäsenmaksuksi 15 euroa kalenterivuotta kohti. Summa pysyi ennallaan.

Sääntöjen mukaan hallitus voi myöntää vapautuksen jäsenmaksusta korkean iän, sairauden tai muun syyn aiheuttaman maksukyvyn heikentymisen perusteella. Viime keväänä hallitus tarkensi pykälän tulkintaa siten, että opiskelijat voivat hakea vapautusta jäsenmaksusta heikentyneen taloudellisen tilan vuoksi enintään kolmen vuoden ajaksi.

Sukuseuran tilinpäätös osoitti miinusmerkkistä tulosta 4011 euroa. Syynä oli hallituksen tietoinen riski julkaista joulukuussa 2003 nelivärinen Kivenjuuret-lehti, joka jaettiin suvun kaikkiin tiedossa olleisiin talouksiin.

Lehden kansijuttuna oli sukuun kuuluvan elokuvaohjaaja *Renny Harlinin* haastattelu. Markkinointioperaatio teki sukuseuraa tunnetuksi ja pohjusti seuraavaa suurprojektia, sukukirjan julkaisemista 2006.

Vuosikokous kutsui hallituksen esityksestä sukuseuran ensimmäiseksi kunniajäseneksi piispa *Yrjö Sariolan*.

Perusteluissa todetaan: "Toimiessaan Osvald Stenrothin jälkeläisten Mäntyharjun sukujuhlilla 1996 asettaman sukutoimikunnan puheenjohtajana Yrjö Sariola vaikutti toimillaan ratkaisevasti Stenroth sukuseura ry:n perustamiseen 10.6.2000 Helsingin Suomenlinnassa, minkä jälkeen hän johti sukuseuraa tärkeät kaksi ensimmäistä vuotta 2000–2002. Niiden aikana sukuseura järjestäytyi ja loi pohjan kauaskantoiselle vänrikki Erik Stenrothin jälkeläisten sukuseuratyölle."

Päätoimittaja Hannu Sariola miehen ikään

Timo Siukonen

Sukuseuran kantaviin voimiin kuuluva professori Hannu Sariola täytti 3. syyskuuta Helsingissä 50 vuotta.
Kukapa häntä ei tuntisi? Tai jos ei tuntisi, niin ainakin tietäisi?
Silloin kun valtakunnallisissa tv-uutisissa kerrotaan geeniteknologiasta, geenimanipulaatiosta tai ihmisen kloonauksesta, useimmiten asiantuntijan ääntä käyttää kehitysbiologian professori Hannu Sariola.

Hannu Sariola sai syntymäpäivälahjaksi isohkon viskipullon, jonka sankari sanoi korkkaavansa vasta Himalan matkan jälkeen

Miehen ikään pääsyn juhlariittiä vietettiin Vartiosaaressa leppoisasti meri- ja saaristohenkisesti noin sadan hengen voimin, ja aamun valjettua päivänsankari lähti vaimonsa *Anna-Paulan* kanssa pitkälle lomamatkalle Aasiaan, ensin tapaamaan tytärtään *Sallaa* Intiaan ja sitten vuorikiipeilemään Himalajalle Nepaliin. Pariskunnan vuorikiipeilyharrastuksesta voit lukea lisää Kivenjuurien juhlanumerosta (13/2003) sivuilta 24–27.

Hannu Sariola syntyi pankinjohtaja *Aarne* ja lastentarhanopettaja *Elina Sariolan* perheeseen 3. syyskuuta1954 Jyväskylässä, josta matka jatkui Keuruun ja Varkauden kautta Kuopioon. Hannu kirjoitti ylioppilaaksi 1973 Kuopion klassillisesta lyseosta ja lähti opiskelemaan lääketiedettä Helsinkiin. Siellä hän tapasi tulevan vaimonsa, Nivalasta kotoisin olevan Anna-Paula Sarjanojan. Häitä vietettiin 5. marraskuuta 1976. Perhe kasvoi ripeästi kuuden hengen vahvuiseksi: Salla syntyi 1977, *Reetta* 1978, *Veikko* 1982 ja *Kukka* 1985.

Hannu valmistui lääketieteen ja kirurgian tohtoriksi 1984 ja lastenpatologian erikoislääkäriksi 1992. Opiskelu- ja tutkijavuosinaan hän toimi Helsingin yliopistossa assistenttina ja laboranttina Syntymäpäiväjuhlassa esitetyssä kuvakavalkadissa nähtiin myös ulkomaille perustettuja perheen koteja Saksassa ja Yhdysvalloissa. Saksan Tübingenissä hän oli Max-Planck-instituutin tutkija 1985-1986.

Helsingin yliopiston patologian dosentiksi Hannu valittiin 1990, Biotekniikan instituutin kehitysbiologian tutkimusohjelman ryhmänjohtajaksi 1993 ja tutkimuspäälliköksi 1999. Kehitysbiologian professoriksi hänet nimitettiin 1999. HYKS:n

lastenklinikan patologian osaston vs. ylilääkärinä hän toimi 1987-1996.

Hannu osoittautui pikkupojasta lähtien osallistuvaksi, luovaksi ja organisointikykyä omaavaksi tyypiksi. Kirjoittaminen ja valokuvaaminen sujuivat erinomaisin tuloksin. Yhtenä lukiovuonna hän oli Savon Sanomien kesätoimittaja kirjoittaen ja kuvaten aineistoa lehteen. Hän eteni lääketieteellisessä aikakauslehdessä Duodecimissa toimittajan ja toimitussihteerin tehtävien kautta päätoimittajaksi 1998–2000. Nykyisin hän on Duodecimin hallituksen jäsen ja julkaisuvaliokunnan puheenjohtaja.

Tieteellisten seurain valtuuskunta ja Suomen tiedekustantajien liitto myönsivät 2004 Vuoden tiedekirja -palkinnon Kehitysbiologia: Solusta yksilöksi -kirjoittajaryhmälle, jonka päätoimittajana Hannu toimi. Palkintoraadissa muiden valitsijoiden joukossa oli ekologisen paleontologian professori *Mikael Fortelius,* joka myös kuuluu Stenrothien sukuun. Hannu ja Mikael kuuluvat Henrikin sukuhaaraan ja ovat syntyneet samana vuonna. Stenroth sukuseurassa Hannu on vetänyt viestintätoimikuntaa ja hoitanut Kivenjuurien päätoimittajuutta vuodesta 2002. Hänen johdollaan toiminta on monipuolistunut, lehteen on tullut ryhtiä ja internet-sivustoihin nykyaikaista meininkiä käytännön tekijöinään oma poika Veikko ja serkunpoika *Antti Siukonen.*

Hannun oivalluskyvystä muistan tapauksen noin vuodelta 1960 Keuruulla. Olin Sarioloilla kylässä hiihtolomavieraana. Puhuimme ihmisten nimistä ja niiden muunnoksista. Isoisämme Veikon siskoa *Esteri Sariolaa* kutsuttiin lempinimellä Essi. Veikon ja Essin kälyä lapset nimittivät Rauha-muoriksi. Viisivuotias Hannu tuumasi siihen, että Rauha-muorin oikean nimen täytyy sitten olla samalla logiikalla "Rasteri"!

Mikko-Ville Luolajan-Mikkolan yhtye tanssitti juhlavieraita.

Ihanat illat Impilahden

Eila Passoja

Suvun tutkimisessa, kuten kaikessa menneisyyden tutkimisessa, saattaa joutua tilanteeseen, jossa luotettavia lähteitä menneisyyden selvittämiseksi ei ole. Elossa ei ole enää ketään, joka voisi kertoa menneestä, jäljelle on jäänyt vain valokuvia, joiden esittämistä henkilöistä ei ole varmuutta, sekä yksittäisiä kirjeitä tai esineitä.

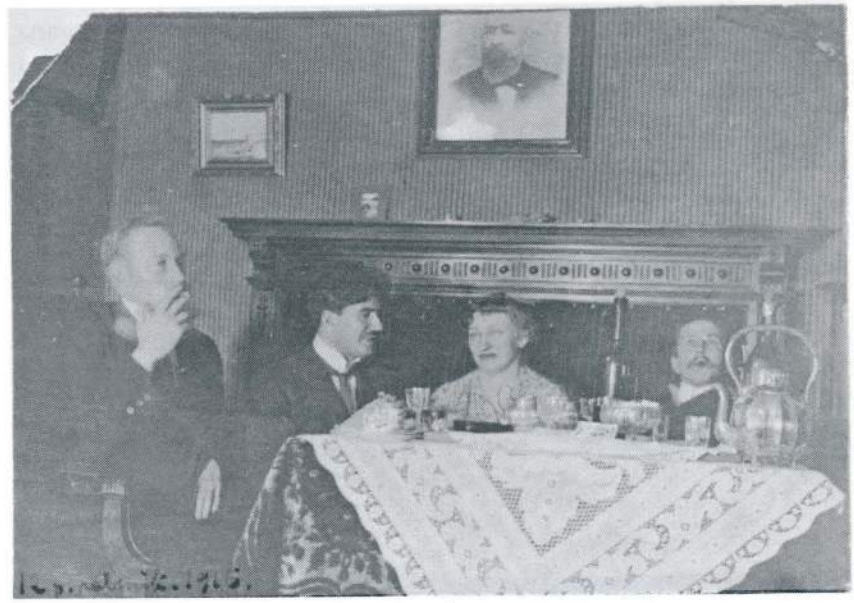

Isovanhempani Weikko (oikealla) ja Hilja Walldén vieraineen. kuva vuodelta 1916.

Esivanhempien elämän selvittely on kuin palapelin kokoamista, voi löytää palan sieltä, toisen täältä, kokonaista kuvaa on vaikea koota, kaikkien palojen sijaintikaan ei ole varmaa. Jotain voi kuitenkin pienistäkin fragmenteista koota.
Tehdessäni suvun tutkimusta olen pyrkinyt hyödyntämään kulttuurihistoriallisen tutkimuksen lähestymistapoja, jotka auttavat ymmärtämään yksittäisten ihmisten elämää suhteessa yleiseen, sijoittamalla ihmiset ja heidän elämänsä kontekstiinsa, aikaansa ja kulttuurisiin yhteyksiinsä. Perhehistorioitsija *Kai Häggmanin* ajatus historiantutkimuksen maagisista hetkistä, jolloin tutkija onnistuu jotenkin tavoittamaan toisen ihmisen edessään olevasta nipusta outoja ja pölyisiä papereita, on puhutellut minua.
Alussa on kiinnostus menneisyyden ihmisiin, joissa on jotain tuttua ja jotain vierasta, ja lopussa silmä saattaa tavoittaa myös prosesseja ja rakenteita, suurempia kokonaisuuksia.
Itselläni on käytössä lähinnä isovanhempieni kuvallista ja yksityisluontoista kirjallista jäämistöä, jota olen tarkastellut pintatasolla yksityisinä esimerkkeinä yleisestä, 1900-luvun alun säätyläisten elämästä, pukeutumisesta, kodin sisustuksesta, vierailujen puitteista ja vapaa-ajan vietosta. Syvätasolla analyysi on vaativampaa ja edellyttää lähteiden sellaisten kulttuuristen merkkien ja symbolien tarkempaa tulkintaa, joita niihin ei tietoisesti ole tallennettu; yhteisön arvoja ja normeja, sekä ihmisten keskinäisiä suhteita hyödyntämällä valokuvien kompositiota, tulkita kirjoitusten sisältöä ja tunnelmaa.
Oma suvun tutkimukseni on viimeaikoina keskittynyt äitini Eila Walldénin (1918–1951; Stenrothien keskeneräinen, Taulu 435) puoleiseen sukuun. Äitini isä Weikko Walldén (1877–1938; T. 433) syntyi Nilsiän nimismiehen Fredrik Walldénin perheen kahdeksantena lapsena. Weikon äiti Eva Selma Maria Tandefelt (T. 429) kuului Stenrothien Henrikhaaraan sekä isänsä Otto Tandefeltin (T. 515) että äitinsä Maria Brunoun (T. 428) kautta. Perheen kolmestatoista lapsesta aikuiseksi varttui kuusi, joista neljä toimi apteekkialalla, Weikon lisäksi veljet Werner (T. 430) ja Eino (T. 436) sekä sisar Irene (T.429).
Toimittuaan opiskeluaikanaan apteekeissa eri puolilla Suomea Weikko päätyi perheineen Impilahdelle, missä hän toimi apteekkarina 1911–1920. Laatokan pohjoisrannalla sijaitseva Impilahti oli vuosisadan vaihteessa vauras ja vilkas pitäjä, jossa oli jo runsas kymmenentuhatta asukasta.
Rannikon kallioiset seudut kätkivät malmeja, joiden hyödyntämiseksi oli jo edellisen vuosisadan puolella kehittynyt kaivos- ja jalostusteollisuutta. Lisäksi vuosisadan vaihteessa Harlun–Impilahden -alueelle perustettiin valtakunnallisestikin merkittävää puunjalostusteollisuutta.
Sortavalaan, Laatokan-Karjalan

pääkaupunkiin oli matkaa 50 kilometriä, ja vanha, usean vuosisadan takainen maantie vei pitäjän kautta Sortavalasta Laatokan pohjoisrantaa pitkin itään. Sortavalasta oli myös jo 1800-luvun puolivälissä höyrylaivayhteys Pietariin sekä vuodesta 1910 lähtien rautatieyhteys Viipuriin ja sieltä edelleen muualle Suomeen.
Tuolta Karjala-ajalta kertovat valokuvat ja kortit välittävät kuvaa toimeliaasta nuoresta perheestä. Weikko toimi apteekkarityönsä lisäksi monissa luottamustoimissa ja oli kuten muistokirjoituksessa todetaan "innokas metsämies, jolle syksyiset riistaretket arkisen työn ohella toivat suurta nautintoa. Tällaisilla retkillä ollessaan hänen muuten niin pidättyväinen luonteensa vapautui ja herkistyi luonnon viehtymykselle ja metsästystoveruudelle".

Hilja-vaimo huolsi kasvavaa perhettä, Impilahdella syntyi perheen kolmas lapsi, äitini Eila, sisareksi Lealle ja Olaville. Vireä paikkakunta tarjosi monenlaisia rientoja. Hilja kirjoittaa ystävälleen ja sisarelleen kuinka "aika on kuin siivillä mennyt eteenpäin – on ollut paljon huveja... Kansanopistolla viimeksi olimme henkikirjurin läksiäiskekkereissä – kello oli 3 aamulla kun tulimme."
"Meillä on kesä kauneimmillaan - tule Sinäkin tänne. Moottorilla olemme usein olleet järvellä – kerran kävimme jo Sortavalassa."
Näihin isoäitini sanoihin sopivat tunnelmaltaan hyvin äitini jäämistöstä löytyneet valokuvat.
Sisäkuva, jossa ja sen takana oleva runo Impilahden ihanista illoista:
Ihanat illat Impilahden
usein muistuu mieleen...
Siell' ol' rauha sydämess'
ja voidetta ol' kieleen!
Onnellisna elämästä
nautti koko sakki
Veikoll' ol' vain paha mieli
kun loppui konjakki...
pian häipyi kumminkin
myös sekin ainoo suru
kitahan kun kiskaistihin
viinan kultamuru,
likööorillä liuotettiin
unhoon murhe mainen,
palsamia sydämeen
toi viini taivahainen.
Emäntänä lempeänä
Hilja-rouva liikkui
isäntänä verratonna
veli Veikko kiikkui,
tarttumahan kurkkuhun
ei joutanutkaan pala
paisti, pulla, kiisseli
tai savustettu kala
kaikki uida tahtoivat
ne ylen hartahasti...
heidän toiveens' täytettiin
aina mieluisasti.
Unhottua myöskään ei
saa sauna ihanainen
missä miehet pehmitteli
löyly Jumalainen!
Miten täält' voi erota!
siit lopuks' ol' vain huoli
... senpa huolen lisäksi
viel' kyyti-Olli "kuoli".
Ihanat illat Impilahden
usein muistuu mieleen
siell' ol' ilo sydämess'
ja – voidetta ol' kieleen!

L. H-nen.
17.2.1916

"Moottorilla järvellä" äitini kirjaamana: "Täti Wegelius, äiti, setä-Wegelius, Eino-setä, isän äiti (Eva Selma Maria Tandefelt) ja isä".

2

Juha Rönkkö

Saran sukuhaaran Costianit

Sara Juliana Stenrothin ja Karl Johan Masalinin lapsista Maria Katarina syntyi 1764 Jämsässä. Maria avioitui 1787 Viitasaarella Axel Mårten Costianin kanssa, joka syntyi Hirvensalmella 1759 ja toimi sittemmin komissionimaanmittarina Pielavedellä.

A.M. Costian oli muuttanut talonsa Lammassalon vanhalta paikalta uudelle pohjoisemmalle paikalla, jonka nimeksi perheen ruotsin kielellä oli muovautunut "Tystadahl" (="Hiljainen laakso").

A.M. Costianin vanhemmat olivat Henrik Martini Costian (s.27.4.1728 Pielavesi k.7.2.1777 Pielavesi) ja Elisabet Argillander (s.23.3.1738 Tohmajärvi k.23.2.1778 Pielavesi). Mikael Toppelius on maalannut 1764 Elisabet Argillanderista taulun "Jumalan äiti Jeesus-lapsen kanssa" eli "Pielaveden madonna", joka oli alun perin Pielaveden kirkossa, mutta siirrettiin sittemmin Kuopion museoon. Taulu ei ole museon varsinaisissa näyttelytiloissa, mutta luultavasti näytetään pyynnöstä.

Henrik Costian jatkoi kotiopetuksen jälkeen opintoja Turun yliopistossa, missä hänet vihittiin papiksi. Hän oli Iisalmen kirkkoherran Henrik Helsingiuksen apulaisena vuoteen 1755, jolloin hänet määrättiin Tohmajärven kirkkoherran kuolinpesän armovuoden saarnaajaksi. Pian sen jälkeen hän pääsi Hirvensalmen kappalaiseksi ja oli lopulta Pielaveden kappalaisena 1762 - 77.

Axel Mårten Costianilla ja Maria Katarina Masalinille syntyi tiettävästi seitsemän lasta. Vanhin lapsista Maria Juliana (s.1788) avioitui 1816 Karl Isak Wegeliuksen kanssa. Seuraavaksi syntyivät Carl Henrik (1789), Margareta Sophia (1792), Christina Catharina (1794), Fredrika Lovisa (1796), Vendla Gustava (1800) ja Gustaf Ernst Fredrik (s.1805). viiden nuorimman lapsen myöhemmät vaiheet ovat selvittämättä. A.M. Costian kuoli 1838 ja M.K. Masalin 1843 Tystadahlissa.

Carl Henrik Costian syntyi Pielavedellä 1789. Hänestä tuli 1833 lukkari, sellaisena myös armovuoden palkkauksen nauttija. Käytyään vuoden verran (1805) Kuopion triviaalikoulua hän näyttää oleskelleen kotonaan, mutta oli miehistyessään melko "toimellinen". 23-vuotiaana hänet merkittiin kirjoihin aviottoman tyttölapsen (Maria Sofia s.1816) isäksi. Vuonna 1818 varanimismiehenä hän meni naimisiin Katarina Aspin (joka oli myös tämän aviottoman lapsen äiti) kanssa. Perhe asui pappilan piirissä, todennäköisesti jossain torpassa, joten C. H. Costian oli jo tällöin irtaantumassa synnyintilaltaan Tystadahlista. Toinen lapsi Sara Fredrika syntyi 1821. Kun perheen kolmas lapsi Axel Mårten syntyi v. 1826, asui perhe Vaaraslahden Nousialan tilalla ja C.H. Costian oli pitäjän rokottaja. Rokottajan tehtäviä hän hoiti "varalukkarinakin" ollessaan ja vakinaiseksikin hänet valittiin 1836. Tätä vakinaista tointaan hän ei ottanut vastaan, koskapa hänet vastikään oli nimitetty myös Iisalmen lukkariksi ja muutti sitä hoitamaan Iisalmelle. Täällä hänestä tuli iisalmelaisen sukuhaaran perustaja, ilmeisen kyvykäs niin laulajana kuin muutenkin, minkä voi päätellä jo hänen vaalimenestyksistään. Pielavedellä syntyi vielä kaksi lasta Vendla Catharina 1830 ja Anders Henrik 1835. Carl Fredrik syntyi Iisalmessa 1838. Hän jäi Katarina Aspin viimeiseksi lapseksi. Katarina kuoli Iisalmessa 7 Marraskuuta 1841. Vuonna 1846 Carl Henrik avioitui Kaisa Rissasen (s.1811) kanssa. Tästä avioliitosta syntyi vielä kaksi lasta Henrika Lovisa v. 1846 ja Erik Gustaf v. 1851.

Iisalmessa asuinpaikkana oli aluksi Pörsänmäen Aarolan talo sittemmin Iisalmen kylän talon mailla ja lopulta asuinpaikkana oli Lampaanjärven Lammaspohja. Carl Henrik kuoli 11.6.1863 Iisalmessa ja Kaisa Rissanen 16.4.1885.

Isoisänsä komissionimaanmittari Axel Mårten Costianin kaima syntyi 1826 Pielavedellä Vaaraslahden Nousialassa. Hän avioitui Iisalmessa 1845 Iisalmen Ulmalassa 1826 syntyneen Maria Jauhiaisen kanssa. A.M Costianin nimi muuttui sittemmin Iisalmen kirjoissa Kostianiksi. Axel asui torpparina Lammaspohjan tilalla. Perheeseen syntyi kaikkiaan 11 lasta, joista järjestyksessä viides Matti Kostian (1855) on isäni äidin äidin isä.